

การบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม
ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของ
ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

เรืออากาศเอกหญิง กิตติกร สุขทวี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

Academic Administration through Good Governance in the Aspects of
Morality, Accountability and Cost- Effectiveness as Perceived by
Armed Forces Officers in Armed Forces Academies Preparatory School

Flt. Lt. Kittikorn Sukthawee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหารตามการรับรู้ ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร
ชื่อและนามสกุล	เรืออากาศเอกหญิง กิตติกร สุขทวี
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข้มทอง ศิริแสงเลิศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข้มทอง ศิริแสงเลิศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เก็จนก เอื้อวงศ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ผู้ศึกษา เรืออากาศเอกหญิง กิตติกร สุขทวี **รหัสนักศึกษา** 2522301932 **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข็มทอง ศิริแสงเลิศ

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร (2) ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารที่ทำงานด้านวิชาการ จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่าซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากกว่าด้านอื่น ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า และ (2) ปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร พบว่า มีกิจกรรมนอกหลักสูตรมากจนกระทบต่อการเรียนการสอน ขาดเอกลักษณ์ในการทำหลักสูตรโรงเรียนเฉพาะทาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผน และขาดการนำผลวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะ คือ ควรปรับหลักสูตรให้มีเอกลักษณ์ของโรงเรียนเฉพาะทาง ลดกิจกรรมนอกหลักสูตร ส่งเสริมการทำวิจัย ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้และจัดอบรมบุคลากรเพิ่มเติม และให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

คำสำคัญ การบริหารงานวิชาการ หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนเตรียมทหาร

Independent Study title: Academic Administration through Good Governance in the Aspects of Morality, Accountability and Cost- Effectiveness as Perceived by Armed Forces Officers in Armed Forces Academies Preparatory School

Author: Flt. Lt. Kittikorn Sukthawee; ID: 2522301932;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr. Khemthong Sirisanglert, Assistant Professor;

Academic year: 2014

Abstract

This research aimed to (1) study the level of academic administration through good governance in the aspects of morality, accountability and cost-effectiveness as perceived by armed forces officers in the Armed Forces Academies Preparatory School; and (2) study the problems and recommendations concerning academic administration through good governance in the aspects of morality, accountability and cost-effectiveness as perceived by armed forces officers in Armed Forces Academies Preparatory School.

The research sample consisted of 132 armed forces officers working in the academic section of the Armed Forces Academies Preparatory School. The employed research instrument was a rating scale questionnaire developed by the researcher with .89 reliability coefficient. The data were statistically analyzed using the frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

Research findings revealed that (1) based on the perception of armed forces officers in the Armed Forces Academies Preparatory School, the administrators applied the good governance principles as a whole and in specific aspects of morality, accountability and cost-effectiveness at the high level in academic administration of the school, with the item on development of school-based curriculum receiving the top rating mean; it was also found that the administrators applied the good governance aspect of morality in academic administration at the higher level than that of any other aspect; and (2) problems concerning the six aspects of academic administration of the school with application of the morality, accountability, and cost-effectiveness aspects of the good governance principles by the administrators were the following: there were too many extra-curricular activities so that they negatively affected classroom instruction; the school lacked identity in developing specialized school-based curriculum; the management of instructional activities was not in accordance with the plan; and findings from research studies were not applied for improvement of instruction; while the recommendations were the following: the school's curriculum should be improved to show the specialized identity of the school; extra-curricular activities should be reduced; actions should be taken to promote the conduct of research studies; the administrators should equip themselves with more knowledge and organize more training programs for development of the school personnel; and the personnel should be allowed to participate in curriculum development.

Keywords: Academic administration, Good governance, Armed Forces Academies Preparatory School

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนเตรียมทหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า
ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร เกิดจากการสนับสนุนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข้มทอง ศิริแสงเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษา
ซึ่งคอยให้กำลังใจ คำแนะนำ ปรึกษา วางแนวทางในการศึกษา แก้ปัญหาการทำงานวิจัย แก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ เพิ่มเติมจนเกิดความสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เก็จกนก เอื้อวงศ์
กรรมการสอบที่กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์
ประสาทวิชาความรู้จนเกิดภูมิปัญญาแก่ผู้ศึกษา

กราบขอบพระคุณ คุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจ ตักเตือนมิให้เกิดความย่อท้อและ
รอคอยความสำเร็จ ขอขอบคุณ พระมหาสุทธิวิทย์ สุชีโว นาวาเอกจักษกรินทร์ ผิวเหลือง ที่ให้
คำปรึกษา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณ นางสาวณัฐนิชา กลีบบัวบาน
หัวหน้างานบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาในการเก็บ
ข้อมูล รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ศึกษาเกิดความมานะพยายามจนประสบผลสำเร็จมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชาทุกท่านของโรงเรียนเตรียมทหารที่ให้ความกรุณาในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระภายในหน่วยงานและให้กำลังใจในการทำงานตลอดมา
ขอขอบคุณ พลเรือตรีหญิง อรสา ดุรงค์เดช พลตรี ปฐมนคร สร้างเอี่ยม พันเอกหญิง ฉัตรภรณ์
พลมณี และนาวาอากาศเอก อโนชา รัชพรมงคล ที่คอยให้คำปรึกษาในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้
รวมทั้ง ผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานทุกคน ทั้งส่วนการศึกษา กองวิชา
พลศึกษา กองวิชาทหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายที่สุดหากผลการศึกษานี้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ในทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้ศึกษา
ขอขอบคุณความดีทั้งหมดให้กับผู้มีพระคุณทั้งหลายที่ได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น

กิตติกร สุขทวี

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	7
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร	13
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล	30
ธรรมาภิบาลกับกิจการทหาร	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร	58
ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า ของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร	71
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปการวิจัย	86
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	103
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	104
ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	108
ค แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	110
ง ค่าคุณภาพของเครื่องมืองานวิจัย	122
ประวัติผู้ศึกษา	126

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	สภาพภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานด้านวิชาการ 56
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวม 58
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารตาม ในการบริหารงาน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 59
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 61
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน ด้านการวัดและประเมินผล 64
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร 66
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 68
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน ด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ 70
ตารางที่ 4.9	ความถี่ของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร 72
ตารางที่ 4.10	ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร 73

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	74
ตารางที่ 4.12 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	76
ตารางที่ 4.13 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	77
ตารางที่ 4.14 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	79
ตารางที่ 4.15 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	80
ตารางที่ 4.16 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการบริหารงาน ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนา	81
ตารางที่ 4.17 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	82
ตารางที่ 4.18 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	83
ตารางที่ 4.19 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการบริหารงานด้านการบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการ ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการบริหารสารสนเทศ เพื่องานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของ ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร	85

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร	15
ภาพที่ 2.2 การจัดส่วนราชการแต่ละกองวิชาของโรงเรียนเตรียมทหาร	16
ภาพที่ 2.3 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล	33

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาโดยทั่วไป ประกอบด้วยการบริหารงานด้านการจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบงานวิชาการในสถานศึกษาจึงมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการบริหารงานวิชาการ และสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีการประสานความร่วมมือ มีความเข้าใจในด้านการศึกษาตรงกัน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร ทั้งในส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษาและกองวิชาทหารนั้น เป็นนายทหารสัญญาบัตรที่ดำรงชั้นยศพันเอกขึ้นไป และสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังเป็นผู้บริหารที่มาจากการแต่งตั้งโดยผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร โดยมีผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างกัน โดยข้าราชการส่วนการศึกษาและกองวิชาพลศึกษาทั้งหมดเป็นพลเรือนที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยพลศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาแล้วสอบบรรจุเป็นข้าราชการทหาร จึงพอจะมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการทางการศึกษามากกว่านายทหารในกองวิชาทหารและผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพ ซึ่งการที่ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชามีวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกันนั้น อาจทำให้ผู้บริหารหน่วยงานทั้งสามหน่วยและข้าราชการในบังคับบัญชามีความรู้และทักษะที่ไม่สอดคล้องกันอยู่บ้าง และมีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งกันในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเหล่านี้ จึงจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ตลอดจนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ข้าราชการทหาร

หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งรัฐบาลได้นำมาใช้ปรับระบบการปฏิบัติงาน เพื่อให้กลไกการบริหารงานมีความเข้มแข็ง มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และมีความโปร่งใส รัฐบาลจึงได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยมีสาระมุ่งเน้นให้

หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ซึ่งธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (Good Governance) สามารถนำมาใช้กับการบริหารการศึกษาได้ ดังที่ สมเกียรติ พ่วงรอด (2551) อธิบายว่า หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณาบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้น สำนักนายกรัฐมนตรีถือว่าเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้ทุกฝ่ายในองค์กรสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความสามัคคี ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์การอย่างยั่งยืน (สุจิตต์ นิमितกุล, 2543)

โรงเรียนเตรียมทหาร สังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศของกองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม แม้จะเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง แต่เป็นสถาบันที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้หลักการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหาร ด้านวิชาการ เพื่อเป็นสถานศึกษาผลิตผู้นำเหล่าทัพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักนั้น โรงเรียนเตรียมทหารมีหลักนิติธรรม ในด้านระเบียบวินัยทหาร มีหลักความรับผิดชอบ ตามภาระงานของกำลังพลอย่างชัดเจน และใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ในทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale) ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism) และ ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) อย่างชัดเจน แต่หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่าที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนเตรียมทหารนั้น ยังมีบางด้านที่มองไม่เห็นเป็นรูปธรรม เพราะเป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ขวัญ กำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่คุ้มค่า โปร่งใสและมีประโยชน์แก่องค์กรมากที่สุด โดยเฉพาะการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเตรียมทหารที่ต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียนเตรียมทหาร ผู้บริหารและข้าราชการต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนเตรียมทหาร ในด้านการมีคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของข้าราชการทหารให้เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพอย่างสุจริต มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และประเทศชาติ นอกจากนี้ ในการบริหารงานของโรงเรียนเตรียมทหารที่ต้องใช้งบประมาณของกระทรวงกลาโหม ก็ต้องมีหลักความโปร่งใสเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือตรวจสอบการดำเนินงานได้ และยึดหลักความคุ้มค่า คือ โรงเรียนเตรียมทหารต้องมีการบริหารจัดการ และการใช้

ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเตรียมทหาร ในส่วนการศึกษา กอวิชาพลศึกษาและกอวิชาทหาร ที่เป็นหน่วยงานหลักในการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาการและวิชาทหารให้นักเรียนเตรียมทหาร สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา พบว่า ได้เริ่มมีการวิจัยแพร่หลายมากขึ้นทั้งในหน่วยงานสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน อย่างไรก็ตาม ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยเฉพาะการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเตรียมทหารหรือโรงเรียนเหล่าทัพแต่อย่างใด ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการในโรงเรียนเตรียมทหาร จึงสนใจจะศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหารต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

2.2 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการจากการสังเคราะห์แนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2546) พรชัย ภาพันซ์ (2547) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ไพฑูรย์ สินลาร์ตันและคณะ (2550) ได้ขอขบช่วยการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) การวัดและประเมินผล
- 4) การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร
- 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ
- 6) การบริหารข้อมูล

สารสนเทศงานวิชาการ โดยนำหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า มาใช้ ประกอบการศึกษาการบริหารงานวิชาการแต่ละด้าน

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร ได้แก่ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ตามหลักธรรมาภิบาล 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนเตรียมทหาร ใน 3 หน่วยงาน ได้แก่ ข้าราชการส่วนการศึกษา ข้าราชการกองวิชาพลศึกษา และข้าราชการกองวิชาทหาร

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารที่ทำให้องค์การมีผลการปฏิบัติงานที่ดี มีความน่าเชื่อถือไว้วางใจ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้ ศึกษาเฉพาะหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.1.1 หลักคุณธรรม หมายถึง แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารบริหารงานโดยยึดหลักศาสนาและจรรยาบรรณวิชาชีพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้นำและอุทิศตนให้แก่งาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

5.1.2 หลักความโปร่งใส หมายถึง แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารบริหารงานอย่างเปิดเผย ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการประชาสัมพันธ์นโยบาย เป้าหมาย ทิศทางและกระบวนการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบการดำเนินงาน

5.1.3 หลักความคุ้มค่า หมายถึง แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารบริหารจัดการอย่างมีเหตุผล ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การและส่วนรวม รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม

5.2 การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารนำหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นผู้ดำเนินการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางและกระบวนการจัดทำหลักสูตร ประเมิน พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร สนับสนุนส่งเสริมให้ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารจัดแผนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองวิชาชีพ โดยยึดหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.2.3 การวัดและประเมินผลโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารดำเนินการกำกับ ติดตามกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย สอดคล้องกับเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการวัดตามแนวทางและวิธีการที่เหล่าทัพกำหนด เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้และทักษะตรงตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเหล่าทัพและกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสมและการนำผลการประเมินมาพัฒนานักเรียนเตรียมทหาร เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นและการจบหลักสูตร โดยยึดหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.2.4 การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารในงานวิชาการและพัฒนาข้าราชการให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงาน ทำให้ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารสามารถพัฒนาตนเองและปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ส่งเสริมให้ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารสามารถทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ด้วยการสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิจัย โดยยึดหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.2.6 การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร จัดให้มีการสำรวจ พัฒนา และจัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมและประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและสร้างเครือข่ายสารสนเทศกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่น โดยยึดหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

5.3 ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร หมายถึง ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตรที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารหน่วยจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 หน่วยงาน ได้แก่ ส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษา และกองวิชาทหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการส่วนการศึกษา และรองผู้อำนวยการส่วนการศึกษา ผู้อำนวยการกองวิชาพลศึกษา และผู้อำนวยการกองวิชาทหาร

5.4 ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร หมายถึง ข้าราชการส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษา และกองวิชาทหาร ทั้งนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึก-ศึกษา และให้การสนับสนุนการศึกษาแก่นักเรียนเตรียมทหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายในหน่วยงานของโรงเรียนเตรียมทหาร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานด้านวิชาการโรงเรียนเตรียมทหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2 ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรูปแบบและวิธีการในการบริหารสถานศึกษา

6.3 ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารและข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารงานวิชาการเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อให้การศึกษามีข้อมูลพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการวิจัยและการอภิปรายผล ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร
3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล
 - 3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
 - 3.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาล
 - 3.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
4. ธรรมาภิบาลกับกิจการทหาร
 - 4.1 ธรรมาภิบาลกับทหาร
 - 4.2 หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่ากับกิจการทหาร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ มีแนวคิด หลักการ เกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, น. 130) กล่าวว่า สรุปความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

รัตนารณ มูรี (2550, น. 8) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา

อัญชลี อินทร์เรือง (2552, น. 38) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบข่ายงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่สถานศึกษาดำเนินการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรและสถานศึกษากำหนด โดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาที่นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมีหน่วยงานและนักวิชาการให้หลักการและแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

สมิท และคนอื่นๆ (Smith and others, 1971, p. 170) ให้ความเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารการศึกษาต้องรับผิดชอบ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับการบริหารโรงเรียน ดังนี้

งานบริหารวิชาการ	ร้อยละ 40
งานในหน้าที่ทั่วไป	ร้อยละ 5
งานบริหารบุคลากรที่เป็นผู้สอนและ ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน	ร้อยละ 20
งานบริหารการเงิน	ร้อยละ 5
งานบริหารงานอาคารสถานที่	ร้อยละ 5
งานบริหารกิจกรรมนักเรียน	ร้อยละ 20
งานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	ร้อยละ 5

อัญชลี อินทร์เรือง (2552, น. 37) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดี

และมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญของ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องการวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้บริหาร ความร่วมมือของครูผู้สอน และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง บนพื้นฐานความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และความจำเป็นของท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ

วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์ (2548, น. 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ที่สถานศึกษา จะต้องให้ความสำคัญมากที่สุดในภาระงานของสถานศึกษา เพราะผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจะเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการ

จากแนวคิดนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญต่อคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ทั้งยังเป็นเครื่องชี้วัดความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีหลักการบริหารงานวิชาการที่ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3 แนวคิดและหลักการในการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่จะต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนบริหาร การจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดและหลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ทัศน์ บุญยสิน (2547, น. 11-12) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษาควรมีหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้ ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีอิสระคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, น. 32) กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ซึ่งเรียกว่า ธรรมาภิบาล มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ โดยระบุว่าการบริหารงานวิชาการ ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ

1. หลักความคุ้มค่า คือ การได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักนิติธรรม คือ ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติตามไปในทางเดียวกัน

จากหลักการบริหารงานวิชาการข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องยึดหลักความมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา หลักความรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของสังคม และหลักคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งด้านคุณภาพของครูอาจารย์ และคุณภาพของนักเรียน โดยนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานทุกด้าน

1.4 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ มีขอบข่ายหลายประการ ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการจากหน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 105) กล่าวว่า หน้าที่หลักของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการไว้ 7 ด้าน ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้
2. หลักสูตรของสถานศึกษา
3. สื่อเพื่อการเรียนรู้
4. การประเมินผลการเรียนรู้
5. การจัดการศึกษาในแหล่งเรียนรู้
6. การวิจัยในสถานศึกษา
7. การจัดระบบการเรียนรู้ในชุมชน

พรชัย ภาพันธ์ (2547, น. 41-42) กล่าวถึงขอบเขตการบริหารงานด้านวิชาการ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
11. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่น

ที่จัดการศึกษา

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ และคณะ (2550, น. 37) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 12 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการข้างต้นนี้ สามารถรวมขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากแนวคิดต่าง ๆ เป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
โดยรวมขอบข่ายเรื่อง การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำกระบวนการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษา หรือท้องถิ่น การคัดเลือกแบบเรียนการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
โดยรวมขอบข่ายเรื่อง การพัฒนาและสร้างสื่อเพื่อการเรียนรู้ การเพิ่มแหล่งเรียนรู้
3. การวัดและประเมินผล
โดยรวมขอบข่ายเรื่อง การวัด ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนรู้
4. การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร
โดยรวมขอบข่ายเรื่อง การนิเทศการศึกษา การแนะแนวในการเรียนการสอนแก่บุคลากรทางการศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
โดยรวมขอบข่ายเรื่อง การวิจัยในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนวิชาการแก่บุคคล หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
6. การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ
โดยรวมขอบข่ายเรื่อง การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษา

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร

2.1 การจัดส่วนราชการในโรงเรียนเตรียมทหาร

โรงเรียนเตรียมทหารขึ้นตรงต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย การจัดส่วนราชการของโรงเรียนเตรียมทหาร แบ่งส่วนราชการภายในเป็น 11 หน่วย (โรงเรียนเตรียมทหาร, 2547) ดังนี้

1. กองบัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร (บก.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และบริหารงานให้เป็นไปตามภารกิจของโรงเรียนเตรียมทหาร และนโยบายที่ได้รับมอบ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการธุรการ การเงิน การสวัสดิการ การสารนิเทศ และการรักษาความปลอดภัย มีผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
2. ส่วนการศึกษา (สทศ.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ให้การศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาควิชาการเทียบเท่าระดับช่วงชั้นที่ ๔ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งดำเนินการวัดผลการเรียน ตามระเบียบการวัดผลฯ เพื่อให้ นตท. มีความรู้ความสามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รวมทั้งพิจารณาเสนอแนะปรับปรุงการศึกษาภาควิชาการ มีผู้อำนวยการส่วนการศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และรองผู้อำนวยการส่วนการศึกษา คอยกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนการศึกษา
3. กรมนักเรียน (กรม นร.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาทำการฝึกอบรมนิสิต อุปนิสัช วินัย จิตวิทยาและการนำทหาร แบบธรรมเนียมทหาร และตำรวจเบื้องต้นให้แก่นักเรียนเตรียมทหาร มีผู้บังคับการกรมนักเรียน เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
4. กองพลศึกษา (กพล.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ฝึกสอนวิชาพลศึกษา วิชาสุขศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬา ทั้งทางทฤษฎี และการปฏิบัติ รวมทั้งกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเตรียมทหารมีสุขภาพและพลานามัยสมบูรณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬาทั้งดำเนินการด้านกีฬาทั้งปวง มีผู้อำนวยการกองพลศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
5. กองสถิติและประเมินผล (กสพ.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์วิจัยและประเมินผลการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งการสอน การศึกษาเพิ่มเติม และการปฏิบัติงานของข้าราชการของ กสพ. การทะเบียนประวัติที่เกี่ยวข้อง และการจัดการห้องสมุด มีผู้อำนวยการกองสถิติ และประเมินผล เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
6. กองสนับสนุน (กสน.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ดำเนินการสนับสนุนในเรื่องที่เกี่ยวกับพลาธิการ การยุทธโยธา การสรรพาวุธ การขนส่ง เครื่องช่วยฝึก เครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง

ดำเนินการสนับสนุนด้านการพิมพ์เอกสาร และตำรา มีผู้อำนวยการกองสนับสนุน เป็นผู้บังคับบัญชา
รับผิดชอบ

7. กองพยาบาล (กพบ.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและ
การเวชกรรมป้องกัน มีผู้อำนวยการกองพยาบาล เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

8. กองวิชาทหาร (กทท.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ให้การฝึกศึกษาวิชาทหาร-ตำรวจเบื้องต้น
เกี่ยวกับวิชาทหารทั่วไป วิชายุทธวิธี และวิชาอาวุธศึกษาแก่นักเรียนเตรียมทหารตามหลักสูตรโรงเรียน
เตรียมทหาร ดำเนินการวัดผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลของโรงเรียนเตรียมทหาร
รวมทั้งการจัดทำข้อมูล ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการเรียน การสอน การฝึกวิชาทหาร และงาน
อื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการกองวิชาทหาร เป็นผู้รับผิดชอบ

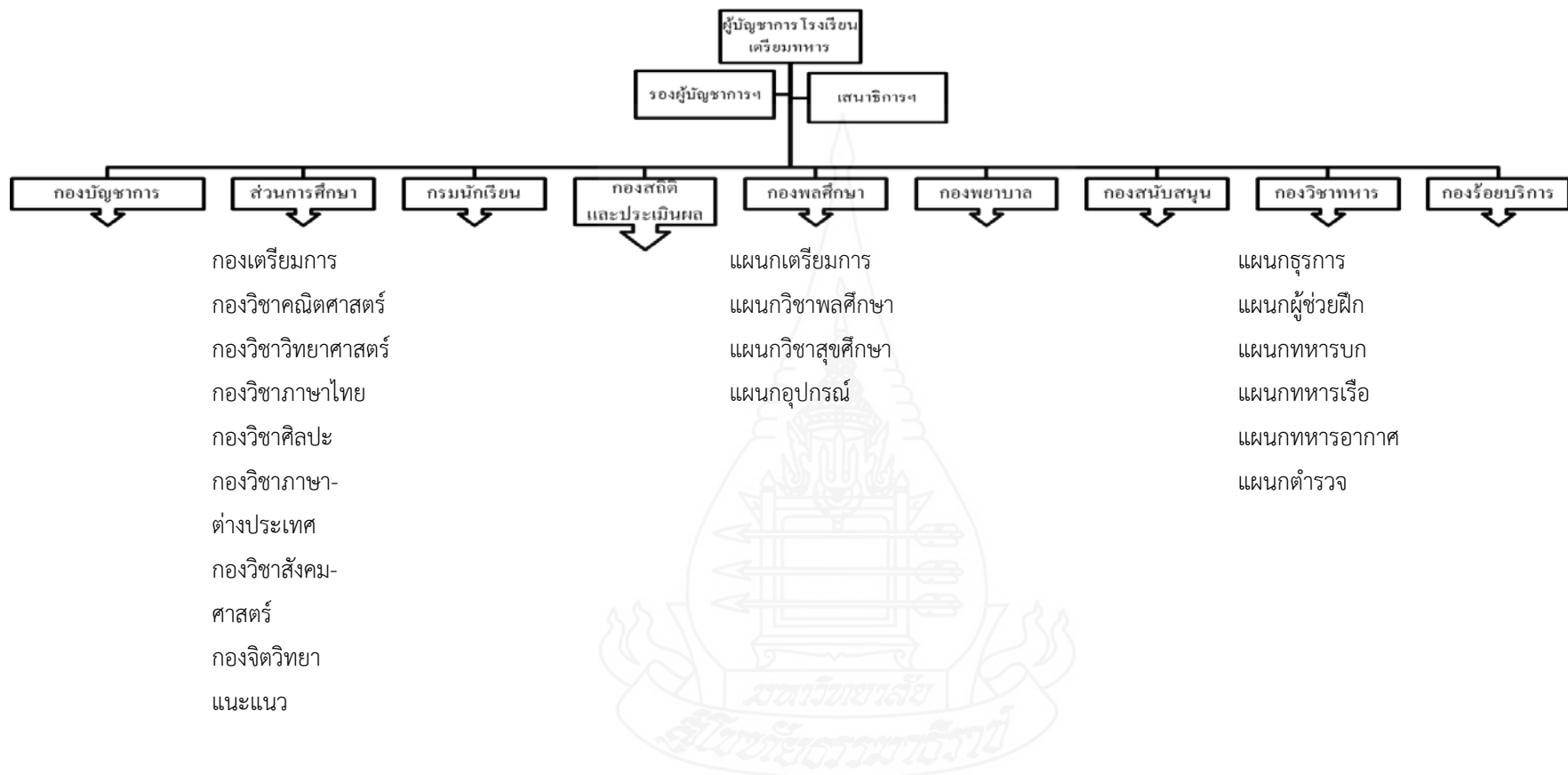
9. กองร้อยบริการ (ร้อย บร.ร.ร.ตท.) มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการธุรการกำลังพล
และการส่งกำลังบำรุง หมวดบริการ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการ การระวังป้องกัน การรักษา
การณ์ และปฏิบัติภารกิจอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

10. ศูนย์การท่องเที่ยว กองบัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร ประกอบด้วย อาคาร
รับรอง และการจัดกิจกรรมโครงการสัมพันธ์ชีวิตนักเรียนเตรียมทหาร ขึ้นตรงต่อกองบัญชาการ โรงเรียน
เตรียมทหาร เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาใช้บริการและทำกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

11. สำนักงานประกันคุณภาพทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อทำหน้าที่รวบรวมการ
ทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของหน่วยงานทั้งโรงเรียนเตรียมทหาร ตลอดจนการติดต่อ
ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้คณะกรรมการในการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งของ
สำนักงานมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนเหล่าทัพ อีกทั้งยังเป็นผู้จัดทำดัชนีชี้วัดการ
ประเมินของหน่วยงานอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภายในโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการ โดยตรง มี 3 หน่วย ได้แก่ ส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษา และกองวิชาทหาร เพราะต้อง
สร้างหลักสูตร จัดการเรียนการสอน มีการวัด ประเมินผล ให้แก่นักเรียนเตรียมทหาร ตลอดจน ต้อง
พัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนเหล่าทัพ จึงต้องพัฒนา
บุคลากรด้วยการนิเทศ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานสารสนเทศด้าน
วิชาการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร แสดงดังภาพที่ 2.1

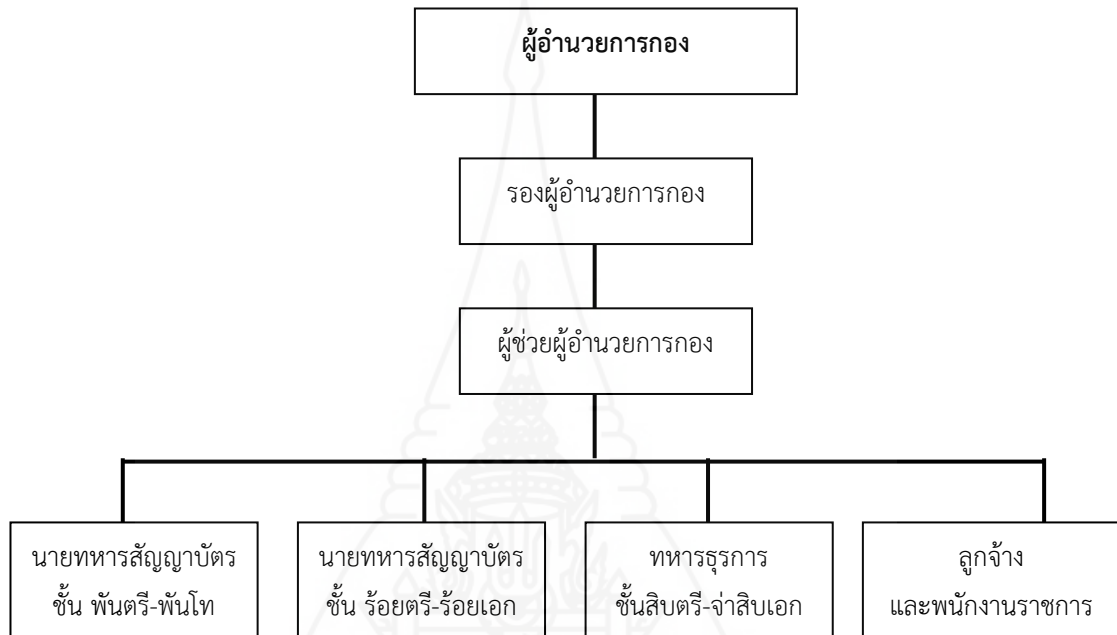

ภาพที่ 2.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร

ที่มา: (2547). คู่มือนักเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2548. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.

2.1.1 การจัดระบบบริหารในส่วนราชการของโรงเรียนเตรียมทหาร

จากโครงสร้างดังกล่าวกำหนดให้หน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเตรียมทหารมีระบบการบังคับบัญชาแต่ละในแต่ละกอง ทั้งภายในส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษา และกองวิชาทหาร คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ภาพที่ 2.2 การจัดส่วนราชการแต่ละกองวิชาของโรงเรียนเตรียมทหาร

จากการจัดโครงสร้างการบริหารงานดังกล่าว การบริหารงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาในแต่ละกองยังมีผู้บริหารในระดับที่ลดหลั่นกันลงไป ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง รองผู้อำนวยการกอง ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ตามลำดับ ซึ่งผู้บริหารเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการบริหารบุคลากรของหน่วยขึ้นตรงภายในโรงเรียนเตรียมทหาร ที่ต้องบริหารจัดการระบบและข้าราชการสัญญาบัตร ข้าราชการประทวน ลูกจ้างและพนักงานราชการ เพื่อประสานงานไปยังผู้บังคับบัญชาชั้นสูงลำดับต่อไป

2.1.2 นโยบายของโรงเรียนเตรียมทหารในการจัดการศึกษา

คณะอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร (2550) ได้กำหนด คู่มือครู อาจารย์ของส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร ไว้ว่าโรงเรียนเตรียมทหารมีนโยบายในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ให้การศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และสนองต่อการส่งนักเรียนเตรียมทหารไปศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
2. เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิธีการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
3. หาวิธีการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนเตรียมทหารมีส่วนร่วมในการศึกษา ให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้คู่คุณธรรมและเรียนอย่างมีความสุข (เก่ง ดี มีสุข)
4. เอาใจใส่ติดตามผลการเรียนของนักเรียนเตรียมทหาร ระหว่างการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพื่อกระตุ้นให้เขาเอาใจใส่มากขึ้น
5. สอดแทรกจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี และการประพฤติตนเป็นคนดีให้แก่นักเรียนเตรียมทหารตามความเหมาะสม
6. กระตุ้นให้นักเรียนเตรียมทหารได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางที่ถูกต้อง ให้เกิดความรักเพื่อนร่วมรุ่น
7. ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้นักเรียนเตรียมทหารไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตท้องถิ่น และประเทศชาติ

2.1.3 จุดหมายของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

คณะอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร (2550) ได้กำหนด คู่มือครู อาจารย์ของส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร กล่าวถึง หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ว่า มีความสัมพันธ์กับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาเชาวน์ปัญญา มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ และทักษะในวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ ทหาร-ตำรวจ
2. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิดวิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์

3. สามารถเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี และประพฤติตนให้เป็นสุภาพบุรุษอย่างแท้จริง
 4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย พร้อมทั้งจะเสียสละอุทิศชีวิต และประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
 5. รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ยึดมั่นในระเบียบวินัย และแบบธรรมเนียมประเพณีของทหาร-ตำรวจ
 6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ นำไปใช้ทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคมและประเทศชาติ
 7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร-ตำรวจ และมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย และสมรรถภาพทางร่างกายเหมาะสมกับการเป็นนายทหาร-ตำรวจ
 8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีทักษะในการจัดการ
 9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีความชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ซึ่งสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ดังนี้
1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
 4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
 6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและนาฏศิลป์
 7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นสถานศึกษาหนึ่งที่ต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนเหล่าทัพ

จึงจัดให้มีการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระด้วย แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นั้นเน้นให้เรียนวิชาทหารทั้ง 4 เหล่า เพื่อตอบสนองวิชาชีพของโรงเรียนเหล่าทัพต่อไป โดยปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง ทั้ง 4 สาระ ได้แก่ การดำรงชีวิตและครอบครัวทหาร-ตำรวจ

การออกแบบและเทคโนโลยีเพื่อการทหาร-ตำรวจ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการทหาร-ตำรวจ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพทหาร-ตำรวจ

2.2 การบริหารงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนเตรียมทหาร แม้จะเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางในสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศของกองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม แต่ในด้านการบริหารงานวิชาการนั้นยังคงมีขอบข่ายภาระงานเช่นเดียวกับสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละด้านเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูล สารสนเทศ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินผลสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
5. นิเทศการใช้หลักสูตร
6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น. 35-38) กล่าวว่า สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน

ว่า ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและเกิดสมรรถนะที่สำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐาน อันเป็นความคาดหวังที่กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติและท้องถิ่น

รัตนา ดวงแก้ว (2556 (ก), น. 48-49) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ

1. การวางแผนหลักสูตร (curriculum planning) เกี่ยวข้องกับการออกแบบหลักสูตรโดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและรายวิชา การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร การเลือกเอกสารตำราและสื่อต่างๆ เป็นต้น
2. การนำหลักสูตรไปใช้ (curriculum implementation) เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเลือกเนื้อหาและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. การประเมินผล (curriculum evaluation) เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสารสนเทศว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมเพียงใด ควรปรับปรุงหรือธำรงรักษาไว้
4. การนิเทศหลักสูตร (supervision of curriculum) เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับครูหัวหน้าหลักสูตร ผู้ประสานงานทั้งในระดับชั้นและระหว่างกลุ่มสาระที่จะต้องรับผิดชอบในการนิเทศหลักสูตรร่วมกัน

จากแนวทางดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางและกระบวนการจัดทำหลักสูตร การประเมิน พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร นับตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ และช่วงเวลา โดยมีการใช้หลักสูตร

ต่าง ๆ ดังนี้ (ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร, 25502)

1. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2501
2. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2524
3. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2525/หลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่า
4. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2530
5. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)
6. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2546
7. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2550
8. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2552 ได้ปรับโครงสร้างให้มีการศึกษาตามมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารได้เรียนรายวิชาต่างๆ อย่างกว้างขวาง อันจะนำไปสู่จุดหมายที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรู้ คุณธรรม และมีทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพอย่างพอเพียงในการประกอบอาชีพในอนาคต และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมตามความรู้ ความสามารถ และบทบาทหน้าที่ของตนด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ

2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้และเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 36) ได้กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ไว้ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สุทธธีวรรณ ตันตรินางวงศ์ (2556, น. 43) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการใช้หลักสูตร และสนับสนุนการใช้หลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
2. ผู้บริหารจัดทำโครงสร้างหลักสูตร กำหนดจำนวนชั่วโมงสำหรับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนจัดเตรียมวางแผนพัฒนาผู้เรียน

3. ครูผู้สอนจัดทำคำอธิบายรายวิชา สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

4. ครูจัดการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา รู้จักนำไปใช้เพื่อเตรียมวางแผนพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนจัดทำคำอธิบายรายวิชา สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ประเมินผลการเรียนรู้

จากนิยามดังกล่าว ข้าราชการทหารของโรงเรียนเตรียมทหารจึงต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองต่ออาชีพทหาร ดังนี้

1. เนื้อหา ในการเรียนการสอน ต้องเป็นความรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนและภูมิภาค เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น
2. การจัดเนื้อหาการเรียนหรือด้านความรู้ในหลักสูตรแต่ละสาขา จะต้องบูรณาการมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งสัมพันธ์กับชีวิตมากยิ่งขึ้น
3. การเรียนการสอนต้องมุ่งสร้างคุณธรรม และจริยธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในทุกสาขาวิชาให้มากขึ้น
4. กระบวนการเรียนการสอน จะต้องสร้างให้คนมีปัญหา รู้จักคิด รู้จักใช้ เหตุผลปรับพฤติกรรมการสอน และมีการตรวจสอบติดตามการทำงานของอาจารย์

2.2.2 การวัดและประเมินผล

เมื่อมีการจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งนอกจากจะทำให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการทำให้ครูได้ทราบแนวทางในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้เสนอแนะการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการประเมินผลการเรียนว่าประกอบด้วย การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การควบคุม ดูแล และส่งเสริมการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ จัดทำหลักฐานการศึกษา การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ต่อผู้ปกครอง สาธารณะ และหน่วยงานต้นสังกัด

วรรณดี แสงประทีปทอง (2556, น. 18) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นกระบวนการรวบรวมและตัดสินคุณค่าของผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้ประเมินต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของการวัดและประเมิน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการวัดและประเมิน
2. สิ่งที่จะวัดและประเมิน เช่น ความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อจะได้เลือกวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม
3. วิธีการวัดและประเมินและเครื่องมือที่จะใช้วัดและการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้
4. การตัดสินผลการวัดและประเมิน โดยการเลือกเกณฑ์การตัดสินที่เหมาะสม จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย สอดคล้องกับเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการวัด โดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสม และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน

ดังนั้น โรงเรียนเตรียมทหารจึงต้องมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายตามแนวทางและวิธีการที่กำหนด เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเหล่าทัพและกระทรวงศึกษาธิการ การวัดและประเมินจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

2.2.3 การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร

การนิเทศการศึกษามีจุดเน้นที่การนิเทศการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาครูผู้สอน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการนิเทศและการนิเทศการศึกษา ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2546 (2546, น. 588) ได้ให้ความหมายของ “การนิเทศ” ว่า หมายถึง ชี้แจง แสดง จำแนก

สังต์ อุทรานันท์ (2530, น. 7) ให้ความหมายไว้ว่า คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ ได้สรุปความหมายของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นบริการทางการศึกษาด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องแนวคิด กิจกรรม กระบวนการ เนื้อหาสาระ ทั้งการบริหารวิชาการ และธุรการ ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันจัดการให้เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเพื่อส่งผลไปสู่การเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2009) การนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงานของตนไปได้ด้วยดี โดยผู้นิเทศควรเอาใจใส่ ในการสำรวจตรวจสอบเพื่อดูแลแนะนำการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรรา เล่าเรียนดี (2545, น. 130) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการบริหารการศึกษาที่จัดดำเนินการในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปความหมายของการนิเทศว่า คือ การที่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา มีการแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุงการศึกษาเพื่อให้ดำเนินงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้นิเทศต้องเอาใจใส่การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานศึกษาด้วยความจริงใจ นำมาสู่คุณภาพของผู้เรียน

นอกจากนิเทศแล้ว การบริหารงานวิชาการจะมีคุณภาพ จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรด้วย ซึ่ง เต๋นพงษ์ พลละคร (2532) มีความเห็นว่า การพัฒนาบุคคล มีความหมายกว้างมาก กล่าวคือ กิจกรรมใดที่จะ มีส่วน ทำให้พนักงานมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และทัศนคติที่ดีขึ้น สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ ที่ยากขึ้นและมีรับผิดชอบ ที่สูงขึ้น ในองค์การได้แล้ว เรียกว่า เป็นการพัฒนา

บุคคลทั้งนั้น ซึ่งหมายความรวมถึงการให้การศึกษาเพิ่มเติม การฝึกอบรม การสอนงาน หรือ การนิเทศงาน (Job Instruction) การสอนแนะ(Coaching) การให้คำปรึกษาหารือ(Counselling) การมอบหมาย หน้าที่ให้ ทำเป็นครั้งคราว(Job Assignment) การให้รักษาการแทน(Acting) การโยกย้าย สับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานเพื่อให้โอกาสศึกษางานที่แปลกใหม่ หรือการได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ และ ประสบการณ์จากหน่วยงานอื่น(Job Rotation) เป็นต้น

การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร นั้น สงัด อุทรานันท์ (2530) กล่าวว่า การนิเทศ การศึกษาเพื่อพัฒนาคน หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากร ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2542, น. 24-25) ได้ระบุถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่ กระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้แก่ครู ในด้านความเป็นผู้นำ ทางวิชาการและ ทางความคิด ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ในอันที่จะอบรม นักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
2. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ ครู ใน ด้านการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการศึกษาพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน การเลือก และปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาการใช้ประกอบการเรียน การสอน การดาเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการประเมินผลการเรียนการสอน
3. เพื่อพัฒนากระบวนการทา งานของครูโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การ ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาการสอน การร่วมมือกันทา งานอย่างเป็น ขั้นตอน มีระบบ ระเบียบ การร่วมมือกันทา งานด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และยอมรับซึ่งกันและ กัน การร่วมมือกันทา งานอย่างมีเหตุมีผลในการพัฒนาหลักสูตร สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และ ก้าวหน้าเกิดประโยชน์สูงสุด การประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการนิเทศ และแหล่งวิทยาการ ในการบริการช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน
4. เพื่อสร้างขวัญและกา ลังใจในตำแหน่งวิชาชีพ โดยสร้างความมั่นใจใน ความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการสอน สร้างความสบายใจในการทำงานร่วมกัน และสร้าง ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 40-41) ได้กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ ภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงาน

ของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ และกระบวนการ
3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อัญชลี อินทร์เรือง (2552, น. 10) ให้นิยามของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการนิเทศร่วมกันกับครู จัดทำปฏิทินการนิเทศและดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนปฏิบัติงาน มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการจากครู พร้อมทั้งสร้างขวัญและเสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้รับการนิเทศ ให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน จัดให้ศึกษานิเทศก์มาแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านวิชาการแก่ครู และเปิดโอกาสให้ครูได้ไปสังเกตการสอนของชั้นเรียนอื่นในโรงเรียนหรือต่างโรงเรียน หรือเยี่ยมชมโรงเรียนตัวอย่าง

กลิกแมน (Glickman, 2009 อ้างถึงใน เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2555, น. 17-18) กล่าวถึงภารกิจของผู้นิเทศในการนิเทศว่ามี 5 ประการ คือ

1. การให้ความช่วยเหลือโดยตรง (direct assistant) ผู้นิเทศจะติดต่อสัมพันธ์กับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องเป็นการส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ครูเป็นรายบุคคล
2. การพัฒนากลุ่ม (group development) ผู้นิเทศจัดประชุมครูเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน โดยกลุ่มจะมีแนวทางและเป้าประสงค์ของกลุ่มที่ชัดเจน การพัฒนาโดยกลุ่มที่ดีจะช่วยสร้างความพึงพอใจ และเป็นพลังขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน
3. การพัฒนาทางวิชาชีพ (professional development) ครูแต่ละคนต้องมีโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของตนเองและบรรลุเป้าหมายของวิชาชีพพร้อมทั้งบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพมีหลายกิจกรรมที่สามารถกระทำได้ เช่น การสนับสนุนทางการบริหาร กิจกรรมกลุ่มย่อย การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสาธิตการสอน และการสอนแนะ เป็นต้น
4. การพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จครูต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร มีความเข้าใจหลักสูตร และสามารถนำหลักสูตรไปสู่กระบวนการเรียนการสอนได้ ผู้นิเทศและครูต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ครู และช่วยครูในการเลือกเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน

5. การวิจัยปฏิบัติการ (action research) เป็นแนวทางหนึ่งในการนิเทศที่ช่วยให้ครูมีความสามารถในการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อให้ครูเข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและสถานศึกษาสามารถหาแนวทางการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจของครูในงานวิชาการและพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองและสามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น โรงเรียนเตรียมทหารจึงต้องมีการดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยทางการศึกษาถือเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการให้แนวทางสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการวิจัยหรือนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 38) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา

2. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

4. รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

อัญชลี อินทร์เรือง (2552, น. 72) สรุปแนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาว่า หมายถึง ดำเนินการให้โรงเรียนมีผลงานการวิจัยพร้อมทั้งเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารจัดเตรียมเอกสาร คู่มือการวิจัย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัย แต่งตั้งคณะกรรมการการวิจัย ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายขั้นตอนและแนวทางในการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมีการนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

รัตนา ดวงแก้ว (2556 (ข), น. 77-78) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผล จะต้องอาศัยงานวิจัยเป็นฐาน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การเป็นนักวิจัยทางการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้และทักษะในกระบวนการทำวิจัย เพราะจะช่วยให้ผู้บริหารกำหนดปัญหาได้ตรงประเด็น และสามารถค้นคว้าหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสามารถเป็นที่เลี้ยงดูงานวิจัยให้กับครู ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน
2. การเป็นผู้บริโภคงานวิจัยที่มีคุณภาพ ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลต้องสามารถเลือกสรรงานวิจัยหรือบทความการวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานหรือแนะนำครูเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนของครู
3. การเป็นนักพัฒนาครูให้สามารถในการทำวิจัย เนื่องจากครูเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะครูที่สามารถทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารที่สามารถพัฒนาครูให้ทำวิจัยได้ ย่อมสามารถขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้
4. การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากร ผู้บริหารที่ต้องการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการทำวิจัย ต้องสนับสนุนทรัพยากรและปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการทำวิจัยของครูทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และคอมพิวเตอร์ตลอดจนโปรแกรมที่จำเป็น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู รวมถึงการจัดศูนย์ทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่เอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และวารสารวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารมีความรู้ เข้าใจการเรื่องการทำวิจัย และสนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิจัย รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาสามารถวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ตลอดจนแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร จึงต้องส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาวิชาชีพ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการสร้างงานวิจัยหรือนวัตกรรมใหม่ จัดโครงการพัฒนาการเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.2.5 การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ

ข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญต่อการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา วัฒนา มัคคสมัน (2555, น. 9) ได้ศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน และสรุปว่า สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ได้ทำการประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย ทำให้เกิดความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน หรือนำไปใช้ในเรื่อง

อื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหารสามารถใช้สารสนเทศเหล่านั้นเพื่อการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษา ดังที่ ปทีป เมธาคุณวุฒิ และ สฤกษ์ดีพงษ์ ลิ้มปิยะเรเชียร (2553, น. 6) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา หมายถึง การนำองค์ประกอบหรือทรัพยากรในหน่วยงานการศึกษามาใช้เพื่อการประมวลผลข้อมูลทางการศึกษาได้เกิดเป็นสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการบริหารการศึกษา

สำหรับสารสนเทศงานวิชาการนั้น สฤกษ์ดีพงษ์ ลิ้มปิยะเรเชียร (2556, น. 28) กล่าวว่า สารสนเทศงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

นอกจากนี้ สฤกษ์ดีพงษ์ ลิ้มปิยะเรเชียร (2556, น. 38) ยังกล่าวถึงบทบาทของผู้นำในฐานะผู้ให้การสนับสนุนระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ในการประยุกต์ใช้เพื่องานวิชาการ คือ การใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศเพื่อใช้สนับสนุนการเรียนการสอน และงานวิชาการต่าง ๆ เช่น ระบบทะเบียนวิจัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา ระบบสื่อการสอน ระบบวัดและประเมินผล การศึกษา ระบบทะเบียนนักศึกษา ระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา การมีระบบสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานจึงเป็นเรื่องของการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำในสถานศึกษาอย่างยิ่ง

จากที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารจัดให้มีการสำรวจ พัฒนา และจัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมและประสานความร่วมมือในการศึกษา วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยของบุคลากร เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและสร้างเครือข่ายสารสนเทศกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่น

โรงเรียนเตรียมทหารจึงต้องมีการสำรวจ พัฒนา และจัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมและประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่น

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล มีคำที่ใช้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “การบริหารบ้านเมืองที่ดี” หรือ “Good Governance” เป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจในการพัฒนาการบริหารการศึกษา ซึ่งมีบุคคลและองค์กรต่างๆ ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

องค์การสหประชาชาติ หรือ (United Nations (UN) อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญ วัฒนะ และบุญมี ลี, 2544, น. 7) ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่า เป็นพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ธรรมาภิบาลคือการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (อ้างถึงใน สุดจิต นิมิตรกุล, 2543, น. 13-24) ได้ให้คำนิยามธรรมาภิบาล ไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

ธีรยุทธ บุญมี (2541, น. 1) ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุกระดับ และยังหมายถึง กฎเกณฑ์ กติกาที่ต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของคนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การตรวจสอบและการประเมินผลร่วมกัน

ประเวศ วะสี (2541, น. 3) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ความถูกต้อง เป็นธรรม โดยรัฐและธุรกิจ ต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ถูกตรวจสอบได้ และภาคสังคมเข้มแข็ง มีความเป็นประชาสังคม (Civil society) สามารถตรวจสอบภาครัฐได้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541, น. 486) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การที่กลไกของรัฐทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาดโปร่งใสและรับผิดชอบต่อ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นหลัก

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2542, น. 51) กล่าวว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง การปกครองที่ดี ซึ่งควรเรียกว่า ธรรมนูญปไตย คำว่า ธรรมนูญปไตยปรากฏในหลักอธิปไตย 3 อย่าง ซึ่งมีใน สังคิติสูตร ได้แก่ อัตตอธิปไตย (การถือตนเป็นใหญ่) โลกอธิปไตย (การถือโลกเป็นใหญ่) และธัมมาธิปไตย-ยะ (การถือธรรมเป็นใหญ่)

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ (2542, น. 30) ให้ความหมายธรรมนูญบาลว่า หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข

จากความหมายของธรรมนูญบาล ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า “ธรรมนูญบาล” หมายถึง การบริหารที่มีระบบโครงสร้างและกระบวนการที่ดี โดยใช้เกณฑ์ กติกาที่เหมาะสม มีความถูกต้องเป็นธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ซึ่งทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขอันจะเป็นรากฐานของความมั่นคงของประเทศทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมต่อไป อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนได้ในอนาคต

3.2 ความสำคัญของธรรมนูญบาล

ธรรมนูญบาลมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อประเทศชาติ องค์กรต่างๆ และสังคมโลก ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบและกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเรื่องทั่วโลกรู้ว่ามีความสำคัญและมีความสอดคล้องกับหลักธรรมนูญบาล

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542, น. 6) กล่าวว่า องค์กรพัฒนาต่างๆ รวมทั้ง องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ให้การช่วยเหลือประเทศที่มีปัญหาทางการเงิน มีความเห็นร่วมกันว่า กุญแจสำคัญที่นำไปสู่การฟื้นฟูที่พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ คือการที่ประเทศเหล่านั้นมีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) หรือการมีหลักธรรมนูญบาล

อานันท์ ปันยารชุน (2541, น. 47) กล่าวถึงหลักธรรมนูญบาล ว่า เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน ในเรื่องการเปิดเผย ตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัดสินใจ

ยุทธ วรรณธรร (2544, น. 8-11) กล่าวว่า ธรรมนูญบาลจะช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงและส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต

ประพัฒน์ โพธิวรคุณ (2544, น. 1-5) กล่าวว่า หลักธรรมนูญบาลเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หากสร้างธรรมนูญบาลให้เกิดขึ้นได้ ย่อมหมายถึง การได้รับการยอมรับและเชื่อถือ การยอมรับจากสังคมระหว่างประเทศมากขึ้น

สาริณี ไกรสังเกต (2551, น. 44) สรุปความสำคัญของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้ว่าเป็นหลักการบริหารแนวใหม่ที่มีแก่นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงานแต่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความยุติธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมที่ดีให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

จากแนวคิดของนักวิชาการและองค์กรต่างๆ สรุปได้ว่า ธรรมภิบาล เป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนทุกระดับ ช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งทุกด้านทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะมีความโปร่งใส ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนโดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมเสถียรภาพ ช่วยให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อื่นไปสู่เป้าหมาย

3.3 องค์ประกอบของธรรมภิบาล

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้มีการจัดทำโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี (The Development of Indicator for Measuring Good Governance) ซึ่งมาจากแนวคิดว่าการบริหารจัดการที่ดีมีคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ เป็นการทำงานอย่างมีหลักการ มีความรับผิดชอบ สามารถอธิบายเหตุและผลต่อสาธารณะได้ เป็นการทำงานที่มีความโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ รับรู้ได้ในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ ร่วมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ร่วมจัดการสังคมในลักษณะประชาคม และสมาชิกในสังคมเคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน รู้หน้าที่ของตนเอง เคารพกฎระเบียบของสังคม โดยมีขอบเขตการศึกษาตามการบริหารจัดการที่ดีและแนวทางที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การจัดการที่ดีของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 สะท้อนหลักการบริหารจัดการที่ดี 6 ประการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความผูกพันต่อกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานยึดหลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” และการทำงานภายใต้กฎระเบียบสูงสุด

2. หลักคุณธรรม ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ การปลอดคอร์รัปชัน การปลอดจากการทำผิดวินัย การปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ

3. หลักความโปร่งใส ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบ ด้านระบบการให้คุณ ด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยของระบบงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ หลักการให้ข้อมูลข่าวสาร หลักการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และหลักการพัฒนาขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน

5. หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบอบติดตามประเมินผล มีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน และหน่วยงานมีแผนสำรอง

6. หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ การประหยัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และความสามารถในการแข่งขัน

หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ.). หน้า 33.

จากแนวคิด หลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหาร
 แนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการทำงาน ประกอบด้วย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ
 โปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ซึ่งหากนำมาใช้กับองค์กรแล้ว
 เชื่อกันว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ทำให้เกิดความสุขจิต ความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความมี
 ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

4. ธรรมาภิบาลกับกิจการทหาร

4.1 ธรรมาภิบาลกับกองทัพ

การจัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีของกองบัญชาการกองทัพไทย นับเป็น
 การสนองต่อแนวคิดธรรมาภิบาล โดยมีที่มาของแนวนโยบาย ดังนี้

ธีรนนท์ นันทขว้าง (2552) รองผู้อำนวยการกองการศึกษา กองบัญชาการสถาบัน
 วิชาการป้องกันประเทศ สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้กล่าวไว้ในบทความ เรื่อง “กองทัพภิบาล
 (กองทัพ + ธรรมาภิบาล) : เรื่องของความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้” สรุปความได้ว่า การจะ
 จัดให้กองทัพสามารถนำไปสู่การเป็นกองทัพภิบาลได้นั้น เป็นเรื่องผู้นำกองทัพและกำลังพลทุกคนต้อง
 ตระหนัก เพราะในปัจจุบันภาพรวมของการบริหารงานประเทศนั้น กองทัพเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่ง
 ของรัฐบาลที่ใช้ในการนำพารัฐก้าวไปข้างหน้า รัฐบาลเองต้องหามาตรการให้หน่วยงานภาครัฐทุก
 หน่วยงานมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมาภิบาล เพราะฉะนั้นการที่ผู้นำกองทัพจะนำกองทัพไปสู่การ
 เป็นกองทัพภิบาล จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยแนวทางตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง
 ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ทั้ง 6 ประการคือ

1. หลักนิติธรรม : การมีกฎระเบียบที่มีความยุติธรรมไม่มีการเลือกปฏิบัติ (double standard) โดยความเข้มงวดในแบบธรรมนิยมทหารที่หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบจะต้องทำให้เป็นไป
 ตามนั้นไม่ว่าทหารนายนั้นจะมีชั้นยศเป็นพลเอกหรือเป็นพลทหาร ไม่ว่าทหารนายนั้นจะเป็นใครมีชั้น
 ยศอะไร กองทัพจะต้องนำกฎข้อบังคับข้อเดียวกันมาใช้
2. หลักคุณธรรม : การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อสร้างเสริมแนวความคิดใน
 เรื่องของคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้แนวความคิดและการปลูกฝังเรื่องของระบบเกียรติศักดิ์ที่ใช้
 สำหรับนักเรียนทหาร (นักเรียนนายร้อย) มาใช้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย น่าจะเป็นส่วนที่ช่วยให้
 กำลังพลมีคุณธรรม/จริยธรรมมากยิ่งขึ้น

3. หลักความโปร่งใส : ความโปร่งใสในการบริหารงานทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นผู้นำ กองทัพหรือผู้บริหารระดับรอง ๆ ในกองทัพเพราะระบบการทำงานในปัจจุบันเริ่มก้าวเข้าไปสู่ระบบการทำงานที่สามารถตรวจได้ทุกขั้นตอน

4. หลักความมีส่วนร่วม : กองทัพควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ เพราะมีการกระทำของกำลังพลในกองทัพบางนายที่ถูกเพ่งเล็งจากประชาชน การจัดหาอาวุธเข้าประจำการในกองทัพจะต้องทำให้โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ แต่อย่างไรก็ตามการตรวจสอบนี้ไม่ใช่การเข้าถึงความลับที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ซึ่งขอบเขตของการตรวจสอบจากสาธารณะชนเป็นเรื่องที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม

5. หลักความรับผิดชอบ : การปลูกฝังให้ทหารมีความเป็นทหารอาชีพ เพราะการเป็นทหารอาชีพจะทำให้กำลังพลตระหนักในสิทธิหน้าที่และความสำนึกในความรับผิดชอบ ในการเป็นทหาร การใส่ใจปัญหาของส่วนรวม กระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ มีความกล้าหาญในกรณีที่อยู่ในสนามรบ ตลอดจนการเคารพกฎระเบียบข้อบังคับ ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนไม่ว่าผลของการกระทำนั้น จะเป็นในลักษณะเชิงบวกหรือเชิงลบ

6. หลักความคุ้มค่า : เรื่องของค่าใช้จ่ายในกิจการทหารของบ้านเรานั้น ปัจจุบันกองทัพได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่น้อยแต่พอทรงชีพได้ ประกอบกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศและความมั่นคง ประเทศไทยไม่มีนโยบายรุกรานประเทศอื่น ๆ ทำให้ระดับของการสะสมอาวุธอยู่ในระดับเพียงป้องกันประเทศจากการรุกรานของชาติอื่นเท่านั้น การลดงบประมาณจากที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันอาจเป็นเกณฑ์เสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการป้องกันประเทศ อำนาจอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ

แนวความคิดในเรื่องกองทัพภิบาลเป็นแนวความคิดที่ช่วยยกระดับหน่วยงานของรัฐ ให้มีการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพเป็นหน่วยงานทางด้านความมั่นคง ที่มีขอบเขตความรับผิดชอบที่สำคัญ อาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีใช้งานในกองทัพนั้นเป็นสิ่งที่มีความแพง และใช้เงินภาษีของประชาชนมาใช้จ่ายเป็นเงินเดือนและซื้อยุทโธปกรณ์เพื่อปฏิบัติหน้าที่ การที่กองทัพสามารถสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมได้ จะช่วยให้กองทัพตั้งอยู่บนสถานภาพที่สง่างาม มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับของประชาชนว่า กองทัพไทยเป็นรั้วที่แข็งแกร่งของชาติ ที่เขาเหล่านั้นมีความอุ่นใจว่ากองทัพสามารถที่จะทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติ ราชบัลลังก์ และประชาชนไว้ได้ไม่ว่าจะเป็นภาวะวิกฤตแค่ไหนก็ตาม

จากประเด็นที่ ธีรนนท์ นันทขว้าง ได้กล่าวถึงในบทความนี้ สอดคล้องกับที่ พล.อ. อนุพงษ์ เผ่าจินดา ผู้บัญชาการทหารบก ได้แถลงยุทธศาสตร์ทหาร ประจำปี 2554-2558 ต่อเหล่า

นักศึกษา วิทยาลัยเสนาธิการทหาร วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพอากาศ และ วิทยาลัยการทัพอากาศ ว่า นอกจากจุดมุ่งหมายด้านป้องกันปราม ยับยั้ง แก้ไขปัญหาในประเทศเพื่อนบ้าน แก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาของชาติในมิติภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เสริมสร้าง ความรักสามัคคี ไม่แบ่งแยกแบ่งฝ่าย ค้ำครองผลประโยชน์ของชาติจากการคุกคามทุกรูปแบบ เสริมสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดนและพื้นที่ในประเทศเหล่านี้แล้วย่อมหมายถึง การจัดซื้อจัดหา อาวุธยุทโธปกรณ์ ให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านพร้อมใช้ยามสถานการณ์คับขัน แต่การจัดซื้อจะต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มิใช่การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษ หรือปกปิดเป็นความลับ มิใช่กองทัพที่แต่ต้องไม่ได้อีกต่อไป นำหลักความโปร่งใส หลัก ธรรมาภิบาลมาใช้กับหน่วยงานทหาร หากทำได้ดังนี้ สังคมไทยก็จะกลับมาเชื่อมั่น เชื่อถือกองทัพได้เอง

จากเหตุผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารกองทัพ ที่สร้างความเป็นกองทัพภักดีให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมได้ จะช่วยให้กองทัพเป็นที่ยอมรับของประชาชนว่า กองทัพไทยเป็นรัฐที่แข็งแกร่งของชาติ สามารถที่จะทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติ ราชบัลลังก์ และประชาชนไว้ได้ไม่ว่าจะเป็นภาวะวิกฤตแค่ไหนก็ตาม และควรนำมาใช้กับโรงเรียนทหารอย่างยิ่ง เพื่อผลิตบุคลากรทางทหารให้มีความเป็นผู้นำในการปกครอง บริหารงานโดยหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม ความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณทางการทหาร นำมาสู่ความคุ้มค่าเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับสังคมเพื่อให้สังคมไทยกลับมาเชื่อมั่น เชื่อถือกองทัพไทยต่อไป

หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก มีความสำคัญในการบริหารกองทัพทั้งสิ้น มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีสายลักษณะอักษร มีกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม พอสมควร มีระเบียบวินัยบังคับทางทหารอย่างเคร่งครัด แต่หลักธรรมาภิบาลบางหลัก อาจมีการใช้นามธรรมในการบริหาร เห็นเป็นรูปธรรมไม่ชัดเจนนัก ต้องอาศัยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ว่า ปฏิบัติด้วยความโปร่งใสหรือไม่ เช่น หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า ดังเช่น โรงเรียนเตรียมทหาร ที่สังกัดกองทัพไทย มีการบริหารงานหลายส่วน ผู้บริหารหลายคน อาจมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่บ้าง ซึ่ง หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม ในทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale) ทฤษฎีสร้างความรู้สึกราชาชาตินิยม (Nationalism) และ ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) จึงควรศึกษา หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่าให้ชัดเจนต่อไป

4.2 หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่ากับผู้บริหารกิจการ

ทางทหาร

4.2.1 หลักคุณธรรมกับผู้บริหาร

1. ความหมายของหลักคุณธรรม

มีผู้ให้ความหมายคุณธรรมไว้ ดังนี้

พระธรรมปิฎก (2542, น. 18) กล่าวว่า คุณธรรม คือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ตั้งงามให้เป็นจิตใจที่สูงประณีตและประเสริฐ เช่น ความรัก ความเมตตา ความสงสาร อยากรให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความยินดี การวางตัวเป็นกลาง ความมีน้ำใจ เสียสละความกตัญญูทเวที ความละเอียดและกลัวบาป ความเคารพนบอบ และความสุภาพอ่อนโยน เป็นต้น

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2545, น. 219) กล่าวว่า คุณธรรม (Virtue) คือ หลักแห่งความดีที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของจิตใจ คุณธรรมของผู้บริหาร คือ หลักแห่งความตั้งงามที่ผู้บริหารศึกษาใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของจิตใจในการบริหารงาน ตัวอย่างของคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณา เป็นต้น ที่ควบคู่กับคุณธรรม คือ จริยธรรม (Ethics) จริยธรรม คือ ข้อที่เป็นหลักแห่งการประพฤติปฏิบัติของผู้บริหารการศึกษาต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ จริยธรรมจึงเป็นเรื่องของเจตคติ (attitude) และการกระทำของบุคคลต่อบุคคลอื่น ๆ ผู้ที่มีจริยธรรมจึงเป็นผู้ที่มีทัศนคติและจริยธรรมที่ตั้งงาม

2. แนวทางการบริหารหลักคุณธรรม

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวทางประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาประกอบด้วยแนวทางการดำเนินการ ตัวชี้วัดระดับองค์กรในด้านคุณธรรม ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 71-77)

1. สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชนในและนอกระบบการศึกษาอย่างจริงจัง
2. รณรงค์ใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจาก
ผู้บังคับบัญชา
3. รณรงค์ให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแกโดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า รวมถึงการยอมรับ เชิดชูเกียรติ การส่งเสริมหรือกระตุ้นในรูปแบบต่าง ๆ
4. องค์กรระดับต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ
5. ทุกหน่วยงานของภาครัฐควรมีหลักจริยธรรมของตนเองหรือจริยธรรมแต่
ละสาขาวิชาอย่างเปิดเผย

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต) (2539) กล่าวถึง คุณธรรมสำหรับนักบริหาร ว่า ในทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติสำหรับนักบริหารหรือนักปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองหมู่คณะ บริหารกิจการของหมู่คณะหรือประเทศชาติไว้อย่างมากมาย เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้บริหารนั้นได้ใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง พระพุทธเจ้าทรงเน้นถึงความสำคัญของผู้ปกครองหรือผู้บริหารเป็นอย่างมากที่จะต้อง

ประพจน์ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ฉะนั้นหลักในการบริหารตามแนวพุทธศาสนา สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. การบริหารตน เป็นหลักการที่ว่าผู้บริหารที่ดี ต้องสามารถบริหารควบคุมตนเองให้ดีเสียก่อน จึงจะสามารถบริหารคนอื่นได้ดี
2. บริหารคน เมื่อผู้บริหารสามารถบริหารตนได้ดีแล้ว ก็จะพัฒนาไปสู่การบริหารบุคคลหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

3. บริหารงาน คนกับงานเป็นสิ่งที่คู่กัน ถ้านักบริหารสามารถจัดการกับตนเอง คนได้ดีก็จะนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารงานอย่างแนบเนียนหลักธรรมสำคัญที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เตรียมตัว เพื่อเป็นผู้บริหารควรจะพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ พัฒนาตน พัฒนาคณะ และพัฒนางาน พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2540) ว่า บุคคลที่จะเป็นผู้นำนั้น จะต้องพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตด้วยความรู้สึกนึกคิด มีจิตใจที่เป็นธรรม และมีสติปัญญา มีความรับผิดชอบสูง ทั้งต่อตนเอง ต่อสังคมส่วนรวม ตลอดจนประเทศชาติ ผู้นำจะต้องมีจิตสำนึกที่ดีในทุก ๆ ด้าน เหนือกว่าบุคคลทั่วไป เพื่อพร้อมที่จะพัฒนาสังคมนั้น ๆ ให้เกิดความเจริญงอกงาม อยู่ดีกินดี มีสันติสุข และประสบความสำเร็จยิ่ง ๆ ขึ้นไป ผู้นำที่มีจริยธรรมจะต้องละความอยากที่เป็นอกุศลหรือความเห็นแก่ตัว 3 อย่าง คือ ตัณหา มานะ ทิฐิ ในขณะที่เดียวกัน ผู้นำจะต้องเพิ่มความอยากที่เป็นกุศล คือ ฉันทะ ซึ่งเป็นความอยากที่จะถึงการนำเข้าสู่จริยธรรม ฉันทะ คือ ความอยากต่อสิ่งนั้น ๆ เพื่อความดีงาม ความสุข ความก้าวหน้า ใฝ่ดี ใฝ่รู้ ขยันหมั่นเพียร พัฒนาสติปัญญา ให้เกิดความรู้ความสามารถในการทำกิจการต่าง ๆ ให้เกิดผลที่ดีงาม เป็นการก้าวสู่ความมีจริยธรรม โดยยึดหลักจริยธรรม 5 ข้อของเมือง ซึ่งมีจริยธรรมในการปกครอง 5 ข้อ ที่เรียกว่า “จักรวรรดิวัตร” หรือ หน้าที่ของผู้ปกครองยิ่งใหญ่ หรือ จักรพรรดิ ในความหมายของพระพุทธศาสนา หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถปกครองบ้านเมืองดีโดยไม่ต้องใช้อำนาจบังคับ

จริยธรรมในการปกครองของผู้นำ 5 ข้อ คือ

1. ธรรมาธิปไตย เป็นผู้ถึงธรรมเป็นใหญ่ ยึดถือหลักการ กฎกติกา ความจริง ความถูกต้อง ประโยชน์สุขที่แท้จริงของสมาชิกในสังคม องค์กร และประเทศ เป็นหลักเกณฑ์ เป็นมาตรฐาน
2. ธรรมการรักษา จัดการบำรุง คุ้มครองรักษาที่ขอบธรรมให้แก่สังคม องค์กร ประเทศ ตลอดจนหมู่สัตว์ทั้งหลาย
3. ธรรมการนิเสธนา ป้องกัน แก้ไข กำราบปราบปราม ไม่ให้มีการกระทำที่ไม่ชอบธรรม ไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในสังคม องค์กร และประเทศ
4. ธรรมานุประทาน จัดสรรแบ่งปันเฉลี่ยทรัพย์สินเงินทอง ปัจจยยังชีพให้ทั่วถึงแก่ผู้ที่ขาดแคลนให้เพียงพอ ให้ทุกคนอยู่เป็นสุขโดยทั่วกัน

5. ปรึพจณา แสวงหาปัญญา รู้จักปรึกษาสอบถาม เข้าหาผู้รู้ ผู้ทรงคุณธรรม คั้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และพัฒนาความรู้ความสามารถให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ผู้นำจะต้องยึดหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ประการ ซึ่งเป็นธรรมประจำใจของ คนที่มีจิตใจยิ่งใหญ่ เป็นผู้ประเสริฐ เป็นบุคคลที่ผ่านการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญงอกงามขึ้น เช่น เก่งขึ้น ดีขึ้น มีชีวิตที่ดีงาม มีความสุขมากขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์สุขที่แท้จริงทั้งส่วนตัวและส่วนรวม รวมถึงผลงานที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนได้รับการยอมรับจากสังคมโดยรวม ผู้นำจึง จำเป็นต้องมีพรหมวิหาร 4 ประการดังตามสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ในสถานการณ์ปกติ ผู้นำต้องมี เมตตา
2. ในสถานการณ์ที่ตกต่ำเดือดร้อน ผู้นำต้องมี กรุณา
3. ในสถานการณ์ที่เป็นความดีงาม มีความสุข ความสำเร็จ ผู้นำต้องมี

มูทิตา

4. ในสถานการณ์ที่ผิดหลักธรรม ผู้นำต้องมี อุเบกขา

การปฏิบัติตามหลักการแห่งพรหมวิหาร 4 ที่มีคุณภาพ 2 ด้าน (เมตตา- กรุณา-มูทิตา ด้านหนึ่ง และอุเบกขาด้านหนึ่ง) นี้ก็คือ การที่ผู้นำนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างถูกต้อง ทั้งกับคนและกับงาน ทั้งกับคนและกับธรรม หรือทั้งกับคนและกับหลักการ คือ ต้องยึดทั้งคนและทั้ง งาน หรือยึดทั้งคนและหลักการ ถ้ายึดคนอย่างเดียวก็จะเอียงสุดไปข้างหนึ่ง และจะเกิดปัญหาหรือเกิด ความเสียหาย เช่น เมตตา กรุณา มูทิตา จนไม่มีขอบเขต แม้จะปิโย คือเป็นที่รัก แต่ก็เสียหลักการ และ ทำให้เสียความเป็นธรรมได้

ถ้าผู้นำได้ทั้งเมตตา กรุณา มูทิตา แล้วมาสมดุลกับอุเบกขา ก็จะได้ทั้ง ปิโย เป็นที่รัก หรือนำรักด้วย และ ครุ เป็นที่เคารพด้วย หมายความว่า ได้ทั้งคน ได้ทั้งงาน ได้ทั้งคน ได้ทั้ง หลักการ และได้ทั้งคน ได้ทั้งธรรม จึงเป็นหลักการที่สำคัญที่ทำให้เป็นผู้นำที่ได้คุณภาพ ถ้าว่านำที่นำ เคารพ เป็น ครุ นั้น จะต้องยึดถือหลักการเป็นใหญ่ ยึดตัวงานเป็นสำคัญ ยึดธรรมนำหน้า เมื่อผู้นำเอา ใจใส่ดูแลคนในองค์กรให้ดีก็เป็นปิโยด้วย และได้คุณภาพด้วย

จากแนวคิดหลักคุณธรรมดังกล่าว ได้เสนอแนวคิดทางธรรมที่นักบริหาร จะต้องยึด ดังนี้

1. หลักการครองตน

พระพุทธเจ้าได้ตรัสมงคลชีวิตไว้ข้อหนึ่งว่า อัตตะสัมมาปะณิธิ แปลว่า การตั้งตนไว้ชอบเป็นมงคลอันสูงสุด หมายความว่า บุคคลที่จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในชีวิตและ หน้าที่การงานนั้นต้องมีหลักการครองตน 5 อย่าง คือ

- 1.1 ไม่โหดร้าย หมายความว่า ให้มีความเมตตา กรุณา รัก สงสารผู้อื่น ไม่ก่อความทุกข์ความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

1.2 ไม่มีมือไว หมายความว่า ให้มีสัมมาอาชีวะ หากินในทางสุจริต ไม่ลักขโมย ไม่ฉ้อโกง ไม่หลอกลวงต้มตุ๋นผู้อื่น

1.3 ไม่ใจเร็ว หมายความว่า ให้พอใจในคู่ครองของตน ไม่สำส่อนทางเพศ

1.4 ไม่ซี้ปด หมายความว่า ให้มีสัจจะ พูดแต่คำสัตย์จริง ไม่พูดโกหก

1.5 ไม่หมดสติ หมายความว่า ให้มีสติสัมปชัญญะ ระลึกได้ รู้สึกสำนึกอยู่เสมอ ไม่เสพสิ่งเสพติดทุกประเภท

ผู้มีหลักการครองตน ชีวิตย่อมมีแต่ความสงบ ร่มเย็น เป็นสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีเวร ไม่มีภัย ปลอดภัยโปร่งอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้หวังความสุข ความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงาน จึงควรยึดหลักการครองตนในการดำเนินชีวิตคือ ไม่โหดร้าย ไม่มีมือไว ไม่ใจเร็ว ไม่ซี้ปด ไม่หมดสติ

2. หลักการครองใจคน

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2539) กล่าวถึง คุณธรรมสำหรับนักบริหาร (อ้างถึงคุณธรรมสำหรับนักบริหารในเอกสารประกอบการศึกษาวิชาคุณธรรมและจริยธรรม หมวดวิชาสังคม กองวิชาความมั่นคงและวิชาพิเศษ ฝ่ายวิชาการ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ, 2552, น. 44) ว่าผู้บริหารต้องรู้สึกเสียสละให้กับลูกน้อง เช่นต้องมี สังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา และสมานัตตตา

ทาน โดยการเอื้อเฟื้อเจือจานแก่ลูกน้องด้วยวัตถุมากน้อยตามแต่สถานการณ์

ปิยวาจา โดยการพูดจากับลูกน้องให้ถูกใจ ผูกจิตผูกใจรัตรึงดึงใจไว้ถูกสถานการณ์และถูกกับอารมณ์ของคน

อุตถจริยา โดยการลงไปบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับผู้น้อยโดยไม่เกียจฉอน เช่น ประธานงานศพ งานสวด งานบวช งานแต่งงานไปเยี่ยมยามป่วย ถามข่าว ให้ชื่อ สกุลของเราไปร่วมในงานของลูกน้อง

สมานัตตตา โดยการวางตนสม่ำเสมอการเสียสละกำลังกาย กำลังใจ กำลังความรู้ กำลังความคิด และกำลังทรัพย์เรียกว่าร่วมด้วยช่วยกันในฐานะผู้บริหารและผู้ร่วมงานควรจะมีการเสียสละทั้งสองฝ่ายจึงจะเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด

จากแนวคิดนี้ กล่าวว่า หลักการครองใจคน ที่เรียกว่า “สังคหวัตถุ” แปลว่า ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มี 4 ประการ คือ

1. ทาน แปลว่า ให้ปัน หรือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ บุคคลผู้มีน้ำใจ ไม่ตระหนี่ รู้จักให้สิ่งของที่ควรให้ปันแก่ผู้อื่น เขาย่อมครองใจคนไว้ได้ สมดังคำพระที่ว่า ทะทัง มิตตานิ คันถะติ แปลว่า ผู้ให้ย่อมผูกมิตรไว้ได้

2. ปิยะวาจา แปลว่า พูดถ้อยคำที่น่ารัก หรือ พูดแต่คำไพเราะ อ่อนหวาน ประสานประโยชน์และสร้างสรรค์ เขาย่อมเป็นคนมีเสน่ห์ เป็นที่รักของทุก ๆ คน

3. อุตถจริยา แปลว่า การบำเพ็ญประโยชน์ หรือ สงเคราะห์ผู้คน บุคคลผู้ทำประโยชน์ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น นับว่าเป็นคนมีน้ำใจ เขาย่อมเป็นคนมีคุณค่า เป็นที่รัก เป็นที่ต้องการของทุก ๆ คน

4. สมานัตตตา แปลว่า ผู้มีตนเสมอต้นเสมอปลาย หรือ วางตนพอดี ไม่เย่อหยิ่งถือตัว มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี ผู้ปฏิบัติได้เช่นนี้ ย่อมเป็นที่รักของทุก ๆ คน

3. หลักการครองงาน

หลักการครองงาน หมายถึง วิธีการที่จะทำให้สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่การงานได้สำเร็จเรียบร้อยดี มีประสิทธิภาพ ไม่ขาดตกบกพร่อง ในทางพระพุทธศาสนา ได้กล่าวถึง หลักการครองงานไว้ ซึ่งเรียกว่า อิทธิบาท 4 คือ

1. ฉันทะ คือ พอใจในงานนั้น เช่น เป็นนักเรียนก็พอใจรักในการศึกษาเล่าเรียน เป็นข้าราชการก็พอใจรักในหน้าที่การงานของทางราชการ บุคคลผู้มีฉันทะ พอใจ รักงาน ย่อมมีแรงบันดาลใจให้ต้องการทำงานนั้นอยู่เสมอ

2. วิริยะ คือ เพียรประกอบการทำงานนั้น คือ มีความขยันหมั่นเพียร บากบั่น อุตุน หนักเอา เบาสู้ ไม่กลัวงานหนัก บุคคลผู้มีวิริยะ เพียรสู้งาน เมื่อเขาทำงานอะไร งานนั้น ๆ ย่อมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3. จิตตะ เอาใจฝึกใฝ่ในงานนั้น คือ มีจิตใจจดจ่อมุ่งมั่นในงาน ไม่ทอดทิ้งธุระหรือละทิ้งงานไปเสียง่าย ๆ

4. วิมังสา หมั่นตรិตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น คือ คอยวิจัยสำรวจ ตรวจสอบตรวจงานนั้น ๆ ว่ามีข้อดีและข้อเสียอย่างไร เมื่อพบข้อดี ก็ให้รักษามาตรฐานของหน้าที่การงานนั้นๆ ไว้ให้คงที่ ส่วนข้อเสียก็ให้หาทางปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้งานนั้นๆ เจริญก้าวหน้าดียิ่งๆ ขึ้น บุคคลผู้มีวิมังสาคอยสำรวจตรวจตราดูงานอยู่เสมอ ผลงานของเขาย่อมออกมาดี มีประสิทธิภาพ ไม่ขาดตกบกพร่อง

ดังนั้น ผู้หวังความสำเร็จ เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานทุกชนิด จึงควรปฏิบัติตนตามหลักการครองงานทั้ง 4 ประการ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปว่า ผู้บริหารกิจการทางทหารและผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารจะต้องมีหลักคุณธรรม โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนการทำงาน

ให้มีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงานและประเทศชาติ เป็นผู้นำและอุทิศตนให้แก่งาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน นั่นคือ รู้หลักครองตน (ศีล 5) หลักครองใจคน (สังคหวัตถุ 4) และ หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) เพื่อบริหารงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถ และนำพาหน่วยงานทหารด้านต่าง ๆ ก้าวไปสู่ความสำเร็จ

4.2.2 หลักความโปร่งใสกับผู้บริหาร

1. ความหมายของหลักความโปร่งใส

ความโปร่งใสเป็นหลักสำคัญของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของหน่วยงานจะต้องเปิดเผย มีความเชื่อถือได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมาย และสาระสำคัญของความโปร่งใสไว้ ดังนี้

วีระ ไชยธรรม (2548, น. 10) กล่าวว่า ความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544, น. 26) กล่าวว่า ความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเข้าได้สะดวก และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

นิสวันต์ พิษณุดำรง (2546, น. 22) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง ความโปร่งใสพอเทียบได้ว่ามีความหมายตรงกันข้าม หรือเกือบตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่การทุจริตคอร์รัปชันให้ความหมายในเชิงลบ และมีความน่าสะพรึงกลัวแฝงอยู่ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกในเชิงบวกและให้ความหมายในเชิงสงบสุข

สมาน รังสิโยภักษ์ (2543, น. 10) กล่าวถึง ความสุจริตและความโปร่งใส (Honesty and transparency) หมายถึง ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล หรือประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบและติดตามผลได้

แนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีความโปร่งใส นั้น ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติจะต้องเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน และในการดำเนินงานต้องเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลต่าง ๆ ต้องมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และตรงกับความเป็นจริงเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงาน ไม่ซ่อนเร้นปิดบังอำพรางโดยจัดให้มีกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกส่วน และผู้บริหารต้องสื่อสารให้สมาชิกในสังคมรู้และเข้าใจนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานให้ตรงกับสิ่งที่คาดหวัง ซึ่งการปฏิบัติและ

ดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใสจะทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ทุกคนจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. แนวทางการบริหารความโปร่งใส

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวทางประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลใน สถานศึกษาประกอบด้วยแนวทางการดำเนินการ ตัวชี้วัดระดับองค์กรในด้านความโปร่งใส ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 71-77)

1. สืบหาความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่ ต้องการของบุคลากร
2. บุคลากรตระหนักในความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ปกครอง พ.ศ. 2539
3. ปรับปรุงระบบเอกสาร ระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการใ้ งานและสืบค้นของประชาชน
4. จัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการติดต่อของประชาชน
5. มีระบบการประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร
6. สร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของ ประชาชน

จากการศึกษาความหมาย และสาระสำคัญ สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารบริหารงานอย่างเปิดเผย ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและ กัน มีการประชาสัมพันธ์นโยบาย เป้าหมาย ทิศทางและกระบวนการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบการดำเนินงาน

4.2.3 หลักความคุ้มค่ากับผู้บริหาร

1. ความหมายของหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า มีนักบริหาร นักวิชาการ ได้ให้ความหมาย สาระสำคัญของหลักความคุ้มค่า ไว้ดังนี้

นิสวันต์ พิชญ์ดำรง (2546, น. 22) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมี ความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรให้สมบูรณ์ยั่งยืน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

อานันท์ ปันยารชุน (2542, น. 31-42) แสดงทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าว่าการบริหารยุคใหม่ต้องคำนึงถึงรายรับและต้นทุน (Cost effectiveness) และความคุ้มค่าของโครงการเลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบเพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

อัจฉรา โยมสินธุ์ (2544, น. 33-38) เสนอ หลักบรรษัทภิบาลที่สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า 2 ประการ คือ

1. คุ้มค่าระยะยาว หลักบรรษัทภิบาล ให้ความสำคัญต่อการสร้างความคุ้มค่าในระยะยาวแก่องค์กรมากกว่าการตัดทวงผลประโยชน์ในระยะสั้น คณะกรรมการบริษัทจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความมุ่งมั่นที่จะทำธุรกิจเพื่อสร้างคุณค่าในระยะยาว เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน เช่น การตัดสินใจลงทุนอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่าในระยะยาว หลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่ไม่จำเป็น พัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลในองค์กรอย่างต่อเนื่อง การให้ความสำคัญกับลูกค้า ด้วยการให้บริการหรือขายสินค้าที่มีคุณภาพ ราคายุติธรรม และมุ่งสร้างความประทับใจให้ลูกค้าเพื่อให้เกิดการซื้อซ้ำหรือการบอกต่อ เป็นต้น

2. การมุ่งสร้างความเป็นเลิศ ต้องส่งเสริมการปฏิบัติงานในทุกด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศ มุ่งสร้างความสมบูรณ์แบบ โดยมิมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจ มีการผลักดันและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

เกษม วัฒนชัย (2543, น. 4) เสนอหลักความคุ้มค่า ดังนี้

1. การทำกิจการใด ๆ ต้องสร้างระบบคุณภาพมาตรฐาน (Quality and Standard) ควบคู่กันไปให้มีการกำหนดมาตรฐานที่จะไปถึง กำหนดวิธีปฏิบัติ สร้างคู่มือปฏิบัติและวัดผลประเมินผลเป็นระยะ

2. การบริหารจัดการทุกด้าน ต้องยึดหลักประหยัดและหลักประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีค่าที่สุด

2. การบริหารหลักความคุ้มค่า

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวทางประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาประกอบด้วยแนวทางการดำเนินการ ตัวชี้วัดระดับองค์กรในด้านความคุ้มค่า ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 71-77)

1. ผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญ
2. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียวเพื่อให้สะดวกและรวดเร็ว

3. ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา บรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

4. กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายที่ชัดเจน
5. สร้างระบบความคุ้มค่า และรายงานการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับเพื่อตรวจสอบ
6. นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน
7. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า
8. รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร
9. ให้ความสำคัญกับระบบการติดตามประเมินผลและควรประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทราบเป็นระยะ
10. ให้ระบบการประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ
11. จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน
12. ปรับปรุง ระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า
13. ให้รางวัลหน่วยงาน กลุ่ม บุคลากรที่ดำเนินการด้วยวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่า

จากแนวคิดหลักความคุ้มค่า สรุปว่า แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารบริหารจัดการอย่างมีเหตุผล ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในหน่วยงานทหาร เลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถของทหารอย่างเป็นระบบเพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

กนิษฐา โชติปัทมพันธ์ (2542) วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเสนาราษฎร์ กรมแพทย์ทหารบก ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในภาพรวม โรงเรียนไม่มีนโยบายหรือลักษณะเฉพาะในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมีการวางแผนงานวิชาการและอาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนโดยการร่วมประชุมระดมสมอง การประเมินผลความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ใช้การตรวจสอบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสอบถามความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนโรงเรียน ไม่มีการกำหนดนโยบายด้านคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่มีผลกระทบต่อโรงเรียน โรงเรียนมีความพร้อมมากที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาฯ

2. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียน คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้กับกำลังพลเหล่าทหารแพทย์ และเพื่อผลิตนักเรียนนายสิบเหล่าทหารแพทย์

3. การบริหารงานด้านหลักสูตร โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านหลักสูตรตามนโยบายของกรมยุทธศึกษาทหารบกโดยให้ความสอดคล้องกับวิชาชีพ หลักสูตรที่โรงเรียนใช้เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเองโดยได้รับอนุมัติจากกรมยุทธศึกษาทหารบก การประเมินหลักสูตรใช้การสอบถามจากผู้ที่จบการศึกษา และสอบถามจากผู้บังคับบัญชาของผู้ที่จบการศึกษา

4. การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจัดแผนการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร จัดตารางสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่สอน จัดครูเข้าสอนตามความถนัด แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละ จัดหาแบบเรียนโดยจัดทำแบบเรียนขึ้นเองและจัดหาโดยงบประมาณของทางราชการ และติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนประเมินอาจารย์

5. การบริหารสื่อการเรียนการสอน การจัดหาสื่อการเรียนการสอน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการอื่น จัดหาโดยใช้เงินงบประมาณ ให้อาจารย์แต่ละคนผลิตขึ้นเอง และได้รับการสนับสนุนจากศิษย์เก่า การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน ให้นักเรียนประเมินการใช้สื่อ และอาจารย์เป็นผู้ประเมิน แหล่งความรู้ของโรงเรียน คือ ห้องสมุด ห้องสาธิตทางการแพทย์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา การประเมินผลการใช้แหล่งความรู้ คือ ประเมินจากสถิติผู้มาใช้แหล่งความรู้

6. การนิเทศการสอนใช้วิธีการประชุมก่อนเปิดหลักสูตรแต่ละหลักสูตร ให้คำปรึกษาหารือแก่อาจารย์ และจัดอาจารย์ที่มีประสบการณ์นิเทศการสอน การประเมินผลการนิเทศการสอน ใช้การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และพฤติกรรมของนักเรียน

7. การบริหารงานการวัดและประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน กำหนดวิธีการประเมิน จัดทำสถิติเกี่ยวกับการประเมินผลนักเรียนและกำหนดให้มีการรายงานผลเป็นระยะ โรงเรียนไม่มีการประเมินการดำเนินการด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาในภาพรวม คือ ขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการสอนไม่เพียงพอ ปัญหาการบริหารสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่ทันสมัยและขาดประสิทธิภาพ และขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ปัญหาการนิเทศการสอน คือ ไม่มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน และไม่มีการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาการบริหารงานการวัดและประเมินผล ได้แก่ ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และเครื่องมือในการวัดและประเมินผลไม่มีมาตรฐาน

สมปอง เสี่ยงดอนไพร (2555) วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการพบว่า
ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่
อยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามลำดับ
ส่วนด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ปรีชา กระจ่างโพธิ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก
และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปราจีนบุรี ที่จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร โดยรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

นิคม สมจิตร (2548) วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 หลัก ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานและผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ และมีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศและขนาด
สถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการ
บริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์ (2548) วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลัก
ธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
มีระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากในทุกด้าน
เมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มี
ระดับการศึกษาและวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ และผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานประสบปัญหาการขาดแคลนครูกับปัญหาในการจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษา และมีความต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในลักษณะที่เป็นเครือข่าย
โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้จัดทำ รวมทั้งมีการบรรจุครูให้ครบตามเกณฑ์ และมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

สุวรรณ ทองคำ (2545, น. 187-199) วิจัยเรื่อง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด วิจัยคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน

ธวัช ตัสโต (2546) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการครองงานแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครู

จิราภรณ์ วุฒิกิติ (2542, น. 117) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้บริหารควรมีอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าตัดสินใจรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่การบริหารเป็นอย่างดี และมีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ ข่าวสาร เทคโนโลยีสมัยใหม่มีผลต่อตนเองและหน้าที่การงาน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอาจารย์ที่มีต่อการจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า คุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์จำแนกตามเพศแตกต่างกัน ส่วนคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2542, น. 84-91) ได้ศึกษา ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารทั้งสิ้นด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำ ทักษะการบริหาร และด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ ลักษณะของโรงเรียนไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านวุฒิการศึกษาที่พบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาเอกมีลักษณะของความเป็นนักพัฒนาการศึกษาแตกต่างจากผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

นิภาพร รุ่งโรจน์สาคร (2546, น. 69-70) ได้ศึกษา พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ในภาพรวมมีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอยู่

ในระดับมาก และมีระดับพฤติกรรมทางคุณธรรมในกลุ่มพฤติกรรมการพัฒนาและฝึกฝนตนเอง กลุ่มพฤติกรรมการดำรงตนให้เหมาะสม และกลุ่มพฤติกรรมการประพฤติตนจากมากไปหาน้อยตามลำดับ และพฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ตามพรรณนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รัชนา ศานติยานนท์ และคณะ (2544) ให้ข้อสรุปในภาพรวมเกี่ยวกับการวิจัย รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ในมหาวิทยาลัยว่า การบริหารจัดการที่ดีที่เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาในปัจจุบันจะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในผลการปฏิบัติและความโปร่งใส ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจและความยุติธรรม

สาริณี ไกรสังเกตุ (2551) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พบว่า ปัจจัยด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมและปัจจัยสนับสนุน ส่งผลต่อความพร้อมในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ส่วนความพร้อมในการบริหารโดยใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มีความพร้อมในระดับมากทุกด้าน ส่วนข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก คือ ผู้บังคับบัญชาควรมีการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ข้าราชการฯ มีการแสดงความสามารถทางด้านวิชาการตามสาขาที่ได้รับการบรรจุ การปลูกจิตสำนึก สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้ง ควรมีการฝึกอบรม การสัมมนา การพัฒนาข้าราชการฯ โดยการสร้างจิตสำนึก การรู้รักสามัคคี ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่องภายในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีกิจกรรมหรือการมีส่วนร่วมภายในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ควรจะนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหาร แบบค่อยเป็นค่อยไป จะทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ในระยะยาว

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เชสเตอร์ (Chester, Nolte M, 1966, p. 413) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหาร วิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานด้าน วิชาการมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากมีการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมการใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ให้ครูมีส่วนร่วมการวางแผนการจัดการอบรมสาธิตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมปรึกษาและการสาธิตการสอน จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู มีการอภิปรายปัญหาการเรียนการสอน แลกเปลี่ยน

กันเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน ประชุมปฏิบัติการด้านเทคนิคการสอน การสร้างการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และครูต้องสามารถนำความรู้ไปพัฒนางานเพื่อจัดเป็นผลงานวิชาการได้

ตันแคน (Duncan, 1983, p. 29-A อ้างถึงใน บุญจันทร์ ประเสริฐสังข์, 2544, น. 36) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในเมืองเบอร์มิวด้า พบว่า ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นและผู้บริหารควรได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนให้มากขึ้น

แมกนุสัน (Magnuson, 1974, p. 78) ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ โดยจำแนกคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะด้านอาชีพ (Professional Characteristics) และคุณลักษณะส่วนตัว (Personal Characteristics) ได้สรุปคุณลักษณะทั้ง 2 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านอาชีพ ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้
 - 1.1 มีความสามารถในการติดต่อเข้ากับคนอื่นได้ดี
 - 1.2 มีความรู้ในสาขาวิชาชีพเป็นอย่างดี
 - 1.3 รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ
 - 1.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
 - 1.5 ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 1.6 เป็นผู้นำเข้าใกล้และมีเวลาให้ผู้ร่วมงาน
 - 1.7 มีความสนใจต่อบุคคลอื่น ๆ
 - 1.8 มีความสามารถในการวางแผนและการจัดระเบียบงาน
 - 1.9 รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น
 - 1.10 รู้จักใช้ช่องทางแห่งอำนาจหน้าที่
2. คุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้
 - 2.1 มีวิจรรย์ญาณและมีความยุติธรรม
 - 2.2 มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี
 - 2.3 มีความรู้กว้างขวาง
 - 2.4 เป็นผู้มึสติไม่ใช้อารมณ์
 - 2.5 มีความจริงใจ
 - 2.6 ความเป็นมิตร
 - 2.7 มีอารมณ์ขัน
 - 2.8 มีใจกว้างและเปิดเผย
 - 2.9 มีความเสมอต้นเสมอปลาย

2.10 มีความเมตตาปราณีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

โรสเนอร์ (Rosener, 1986, p. 2511-A) วิจัยเรื่อง ทักษะที่แตกต่างกันของพฤติกรรมผู้นำของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า พฤติกรรมผู้นำของอาจารย์ใหญ่ตามทัศนะของอาจารย์ใหญ่กับทัศนะของครูแตกต่างกัน อาจารย์ใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับตัวเองว่าใช้สิ่งการน้อยแต่เข้าร่วมปฏิบัติงานมาก ตามทัศนะของครูก็คือว่า ขนาดของโรงเรียนไม่มีผลทำให้พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่แตกต่างกัน

ทัฟ (Taff, 1998, p. 2486-A) ได้ศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารและความสำเร็จของโรงเรียน พบว่า บทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อการประสบผลสำเร็จของโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารมีผลต่อผลสำเร็จของสถานศึกษา โดยอาศัยแนวทางในการบริหารและจัดการศึกษาที่มีความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการดำเนินงาน ขวัญกำลังใจของผู้ร่วมงาน และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องนำหลักการบริหารว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอันมีหลักพื้นฐาน 6 ประการ ซึ่งผู้วิจัยเลือกนำหลักธรรมาภิบาล 3 หลัก ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า มาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทำงานวิจัยครั้งนี้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สังกัดกองบัญชาการกองทัพไทย

โดยหลักธรรมาภิบาล 3 หลักนี้ ผู้บริหารและข้าราชการต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนเตรียมทหาร ในด้านการมีคุณธรรม คือ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของข้าราชการทหารให้เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพอย่างสุจริต มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และประเทศชาติ ในการบริหารงานของโรงเรียนเตรียมทหารที่ต้องใช้งบประมาณบางส่วนของกระทรวงกลาโหม ก็ต้องมีหลักความโปร่งใสเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือตรวจสอบการดำเนินงานได้ และยึดหลักความคุ้มค่า คือ โรงเรียนเตรียมทหารต้องมีการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเตรียมทหาร ในส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษาและกองวิชาทหาร ที่เป็นหน่วยงานหลักในการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาการและวิชาทหารให้นักเรียนเตรียมทหาร สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักการมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรของการวิจัย คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนเตรียมทหาร 3 หน่วยงาน ได้แก่ ข้าราชการส่วนการศึกษา จำนวน 126 นาย แบ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตร 106 นาย ประทวน 20 นาย ข้าราชการกองวิชาพลศึกษา จำนวน 31 นาย แบ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตร 19 นาย ประทวน 12 นาย ข้าราชการกองวิชาทหาร จำนวน 40 นาย แบ่งเป็นนายทหาร สัญญาบัตร 15 นาย ประทวน 25 นาย รวม 197 นาย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนเตรียมทหาร 3 หน่วยงาน ได้แก่ ข้าราชการส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษา และกองวิชาทหาร ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสุ่มของเคร์จซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.v. and Morgan อ้างถึงใน นราสมประสงค์ และนิตยา ภัสสรศิริ, 2552) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 132 นาย สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยทุก ๆ หน่วยในประชากรจะมีโอกาสถูกเลือกเท่ากันตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็น ข้าราชการส่วนการศึกษา จำนวน 94 นาย ข้าราชการกองวิชาพลศึกษา จำนวน 23 นาย และ ข้าราชการกองวิชาทหาร จำนวน 15 นาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนศึกษาขอบเขต เนื้อหาของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งงาน ชั้นยศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์สอน เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นแบบปลายเปิด (Open - End)

2.2 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

2.2.2 เรียบเรียงข้อคำถามตามโครงสร้างที่กำหนด

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษา (Wording) โดยหาค่าความสอดคล้องของคำถาม (Index of item objective congruence : IOC) โดยเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ทุกข้อ

2.2.5 นำแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมาย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบราก (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.2.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ส่งแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไป 132 ฉบับ ได้รับกลับคืน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้ง 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามประเด็นการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

4.2.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

4.2.2 สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร เป็น 5ระดับ ตาม

เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

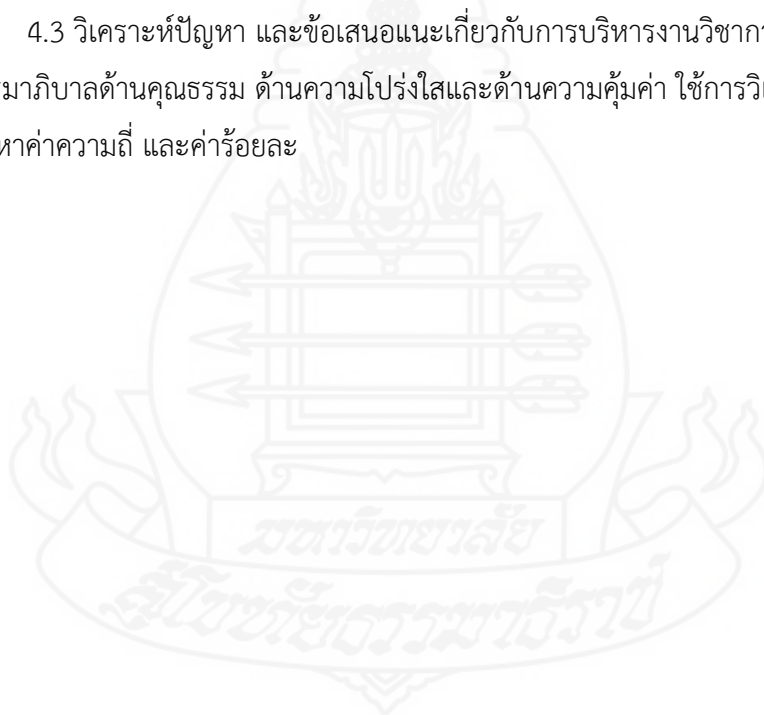
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานด้านวิชาการ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนเตรียมทหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งงาน ชั้นยศ และวุฒิการศึกษา แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานด้านวิชาการ

สถานภาพของข้าราชการ	จำนวน	ร้อยละ
1. หน่วยงาน		
ส่วนการศึกษา	94	71.2
กองวิชาพลศึกษา	23	17.4
กองวิชาทหาร	15	11.4
รวม	132	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	สถานภาพของข้าราชการ จำนวน	ร้อยละ
2. ตำแหน่ง		
อาจารย์	67	50.8
อาจารย์ช่วย	25	18.9
เจ้าหน้าที่	26	19.7
พนักงานราชการ	14	10.6
รวม	132	100.0
3. ชั้นยศ		
พันตรี-พันเอก	34	25.8
ร้อยตรี-ร้อยเอก	63	47.7
สิบตรี-จ่าสิบเอก	35	26.5
รวม	132	100.0
4. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	45	34.1
ปริญญาตรี	60	45.5
ต่ำกว่าปริญญาตรี	27	20.5
รวม	132	100.0
5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
มากกว่า 20 ปี	36	27.3
11-20 ปี	27	20.5
5-10 ปี	56	42.4
ไม่เกิน 5 ปี	13	9.8
รวม	132	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานด้านวิชาการส่วนใหญ่ ทำงานอยู่ในส่วนการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.2 ดำรงตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.8 มีชั้นยศนายทหารสัญญาบัตร ระดับร้อยตรี-ร้อยเอก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.7 ทั้งสามหน่วยงาน มีข้าราชการที่ทำหน้าที่การสอน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.5 โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.4

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร

สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 6) ด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ มีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 4.2 – 4.8 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวม

สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.03	0.11	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.88	0.18	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.94	0.11	มาก
4. ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร	3.86	0.09	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.74	0.10	มาก
6. ด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ	3.85	0.07	มาก
รวม	3.88	0.10	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ($\bar{x} = 4.03$) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.74$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารตาม ในการบริหารงาน
 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านคุณธรรม			
1. ผู้บริหารปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและจรรยาบรรณ วิชาชีพ	4.11	0.71	มาก
2. ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ข้าราชการ ในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร	4.11	0.70	มาก
3. ผู้บริหารให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวก ให้แก่ข้าราชการในการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหารตามความเหมาะสม	4.11	0.72	มาก
4. ผู้บริหารมีวาจาสุภาพ มีความอดทนอดกลั้น ไม่แสดง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมี ความคิดเห็นที่ขัดแย้งในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน เตรียมทหาร	4.23	0.61	มาก
5. ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหารร่วมกับข้าราชการในหน่วยงาน อย่างสม่ำเสมอ	4.13	0.70	มาก
6. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประเมิน ทบทวน เนื้อหาและปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร อย่างถูกต้องตามหลักการจัดทำหลักสูตร	4.05	0.75	มาก
รวมด้านคุณธรรม	4.12	0.06	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านความโปร่งใส			
7. ผู้บริหารประชาสัมพันธ์นโยบาย เป้าหมาย ทิศทาง และกระบวนการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก	3.88	0.82	มาก
8. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายในและภายนอก ตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร	4.01	0.90	มาก
9. ผู้บริหารมีส่วนร่วมเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่างข้าราชการที่มีหน้าที่จัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร	4.00	0.78	มาก
รวมด้านความโปร่งใส	3.96	0.07	มาก
ด้านความคุ้มค่า			
10. ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.07	0.77	มาก
11. ผู้บริหารมีนโยบายในการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง อย่างคุ้มค่าเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	3.89	0.88	มาก
12. ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาบุคลากรโดยคำนึงถึง ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่โรงเรียนเตรียมทหารจะได้รับ	3.95	0.84	มาก
13. ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อความ รวดเร็วและประหยัดทรัพยากรในการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร	3.91	0.94	มาก
รวมด้านความคุ้มค่า	3.95	0.08	มาก
รวมสภาพการบริหารการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.03	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารมีวาจาสุภาพ อดทนอดกลั้น ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ($\bar{x} = 4.23$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารประชาสัมพันธ์นโยบาย เป้าหมาย ทิศทาง และกระบวนการการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ($\bar{x} = 3.88$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านคุณธรรม			
14. ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ข้าราชการ โรงเรียนเตรียมทหารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.05	0.81	มาก
15. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการในโรงเรียน เตรียมทหารจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.15	0.79	มาก
16. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.67	0.88	มาก
17. ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม ความเหมาะสมและความจำเป็น	3.89	0.92	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
18. ผู้บริหารพิจารณาสั่งการหรือมอบหมายงานตามความถนัด และความสามารถของบุคคลอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	3.81	0.85	มาก
19. ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ	3.90	0.80	มาก
รวมด้านคุณธรรม	3.91	0.17	มาก
ด้านความโปร่งใส			
20. ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่างข้าราชการที่ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.92	0.84	มาก
21. ผู้บริหารเผยแพร่รายงานผลการจัดการเรียนการสอนต่อ หน่วยขึ้นตรงในโรงเรียนเตรียมทหาร	3.99	0.81	มาก
22. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบและผู้ ประเมินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบและ ประเมินกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน	4.06	0.77	มาก
รวมด้านความโปร่งใส	3.99	0.07	มาก
ด้านความคุ้มค่า			
23. ผู้บริหารให้ข้าราชการในหน่วยงาน สํารวจ พัฒนาและ จัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.58	0.82	มาก
24. ผู้บริหารส่งเสริมให้ข้าราชการในหน่วยงานใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนเตรียมทหารร่วมกันอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	3.67	0.84	มาก
25. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน โดยให้มีเนื้อหาที่เน้นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความยั่งยืน	3.68	0.83	มาก
26. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชาเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	3.90	0.85	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
27. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เตรียมทหาร	4.08	0.79	มาก
รวมด้านความคุ้มค่า	3.78	0.20	มาก
รวมสภาพการบริหารงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.88	0.18	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความโปร่งใส ด้านคุณธรรม และด้านความคุ้มค่า

เมื่อพิจารณาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในโรงเรียนเตรียมทหารจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.15$) ลำดับรองลงไปอยู่ในธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเตรียมทหาร ($\bar{x} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น อยู่ในธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารให้ข้าราชการในหน่วยงาน สํารวจ พัฒนาและจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.58$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน
 ด้านการวัดและประเมินผล

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านคุณธรรม			
28. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูดำเนินการวัดและ ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและเป็นธรรมโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.98	0.75	มาก
29. ผู้บริหารเอื้อเฟื้อและให้คำปรึกษาแก่ข้าราชการในการ วัดและประเมินผลตามความเหมาะสมและความจำเป็น	3.87	0.80	มาก
30. ผู้บริหารวางตนอย่างยุติธรรมและไม่ก้าวก่ายในการ วัดและประเมินผลผู้เรียน	3.89	0.98	มาก
31. ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจกำหนด เกณฑ์การวัดและประเมินผลร่วมกับข้าราชการใน หน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ	3.77	0.91	มาก
รวมด้านคุณธรรม	3.84	0.06	มาก
ด้านความโปร่งใส			
32. ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่างข้าราชการ นักเรียน และผู้ปกครองในการวัด และประเมินผล	3.89	0.87	มาก
33. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ข้าราชการในหน่วยงานมีส่วนร่วม สร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ หลากหลาย	3.91	0.78	มาก
34. ผู้บริหารกำหนดให้มีการประชุมคณะทำงานและรายงาน ผลการดำเนินกิจกรรมของทุกหน่วยงานทุกภาคเรียน	4.11	0.77	มาก
รวมด้านความโปร่งใส	3.97	0.13	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านความคุ้มค่า			
35. ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัด ประเมินผล เก็บบันทึกและรายงานผล	4.08	0.75	มาก
36. ผู้บริหารนำผลการประเมินมาใช้เพื่อประโยชน์ในการ พัฒนาผู้เรียน	3.92	0.84	มาก
รวมด้านความคุ้มค่า	4.00	0.11	มาก
รวมสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผล	3.94	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใส และด้านคุณธรรม

เมื่อพิจารณาสภาพการวัดและประเมินผลโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดให้มีการประชุมคณะทำงานและรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมของทุกหน่วยงานทุกภาคเรียน ($\bar{x} = 4.11$) ลำดับรองลงไป อยู่ในธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัด ประเมินผล เก็บบันทึกและรายงานผล ($\bar{x} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น อยู่ในธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.77$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน
 ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านคุณธรรม			
37. ผู้บริหารดูแล เอาใจใส่ พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร	4.04	0.80	มาก
38. ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานของข้าราชการใน หน่วยงานไปประกอบการพิจารณาเลื่อนชั้น/ ตำแหน่งของบุคลากรด้วยความยุติธรรม	3.76	1.00	มาก
39. ผู้บริหารให้คำแนะนำในการนิเทศงานวิชาการและ การเรียนการสอนด้วยความเป็นกันเอง เสมอต้น เสมอปลาย ด้วยไมตรีจิต	3.83	0.84	มาก
40. ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการนิเทศเพื่อ พัฒนาบุคลากรร่วมกับข้าราชการในหน่วยงาน อย่างสม่ำเสมอ	3.86	0.83	มาก
41. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการนิเทศเพื่อพัฒนา บุคลากรโดยกำหนดเป็นนโยบายและมีแผนงาน การนิเทศ	3.95	0.84	มาก
รวมด้านคุณธรรม	3.89	0.11	มาก
ด้านความโปร่งใส			
42. ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและ กันระหว่างคณะนิเทศกับข้าราชการที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร	3.88	0.86	มาก
43. ผู้บริหารมีการประเมินผลและแจ้งผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรภายในหน่วยงานให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบอย่างสม่ำเสมอเพื่อการ ปรับปรุงและพัฒนา	3.90	0.89	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
44. ผู้บริหารมีการประเมินความพึงพอใจของ ผู้ได้บังคับบัญชาในการบริหารงานของตนเอง และ นำผลการประเมินมาปรับปรุงการบริหารงาน เกี่ยวกับการนิเทศและพัฒนา	3.80	0.91	มาก
รวมด้านความโปร่งใส	3.86	0.06	มาก
ด้านความคุ้มค่า			
45. ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากร	3.72	0.88	มาก
46. ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศและพัฒนาเพื่อให้ ข้าราชการได้รับการนิเทศและพัฒนาอย่างทั่วถึงทุก ภาคเรียน	3.90	0.79	มาก
รวมด้านความคุ้มค่า	3.81	0.13	มาก
รวมสภาพการบริหารงาน	3.86	0.09	มาก
ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร			

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงานด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า

เมื่อพิจารณาสภาพการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารดูแลเอาใจใส่ พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสในการนิเทศและพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 4.04$) และผู้บริหารเห็นความสำคัญของการนิเทศและพัฒนาบุคลากร โดยกำหนดเป็นนโยบายและมีแผนงานการนิเทศ ($\bar{x} = 3.95$) ลำดับรองลงไป อยู่ในธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส ได้แก่ ผู้บริหารมีการประเมินผลและแจ้งผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในหน่วยงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบอย่างสม่ำเสมอเพื่อการ

ปรับปรุงและพัฒนา และ ด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศและพัฒนาเพื่อให้ข้าราชการได้รับการนิเทศและพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคเรียน ($\bar{x} = 3.90$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น อยู่ในธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศและพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 3.72$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านคุณธรรม			
47. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานได้พัฒนาวิชาชีพ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทำงานวิจัยและใช้ผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.80	0.88	มาก
48. ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ	3.71	0.90	มาก
49. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานเห็นความสำคัญของงานวิจัย ทำงานวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.88	มาก
รวมด้านคุณธรรม	3.79	0.07	มาก
ด้านความโปร่งใส			
50. ผู้บริหารมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมทั้งของบุคลากรและสถาบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิชาการและวิชาชีพ	3.60	0.96	มาก
51. ผู้บริหารปรับปรุงกลไกในการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย งานวิชาการโดยปราศจากอคติ	3.63	0.89	มาก
รวมด้านความโปร่งใส	3.61	0.03	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านความคุ้มค่า			
52. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมา ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการพัฒนางานวิชาการ	3.79	0.92	มาก
53. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและ การใช้ทรัพยากรจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมา ปรับปรุงการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยของบุคลากรให้เกิด ประสิทธิภาพ	3.80	0.87	มาก
รวมด้านความคุ้มค่า	3.80	0.01	มาก
รวมสภาพการบริหารงาน	3.74	0.10	มาก
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา			

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านความคุ้มค่า ด้านคุณธรรม และด้านความโปร่งใส

เมื่อพิจารณาสภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานเห็นความสำคัญของงานวิจัย ทำงานวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.85$) ลำดับรองลงไป อยู่ในธรรมาภิบาลสองด้าน คือ ด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาปรับปรุงการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพ และด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานได้พัฒนาวิชาชีพ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยทำงานวิจัยและใช้ผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.80$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น อยู่ในธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส ได้แก่ ผู้บริหารมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมทั้งของบุคลากรและสถาบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิชาการและวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.60$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ในการบริหารงาน
 ด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ

สภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านคุณธรรม			
52. ผู้บริหารกำกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และนำมาใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหา	3.86	0.84	มาก
53. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้สารสนเทศที่ถูกต้อง เหมาะสมในการปฏิบัติงานทุกหน่วยงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน	3.98	0.79	มาก
54. ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ทำให้บุคลากรตระหนักถึง ความสำคัญ เห็นคุณค่าของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษารวมถึงส่งเสริม ประสานความ ร่วมมือในการวิเคราะห์ วิจัยกับหน่วยงานหรือ สถาบันการศึกษาอื่นอย่างสม่ำเสมอ	3.80	0.90	มาก
รวมด้านคุณธรรม	3.88	0.09	มาก
ด้านความโปร่งใส			
55. ผู้บริหารพร้อมที่จะเปิดเผยสารสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับงาน วิชาการของหน่วยงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและตรวจสอบ ได้	3.85	0.98	มาก
รวมด้านความโปร่งใส	3.85	0.98	มาก
ด้านความคุ้มค่า			
56. ผู้บริหารใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร ข้อมูลงานวิชาการ อีกทั้งมีการพัฒนาและปรับปรุงให้ระบบมี ประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ	3.79	0.97	มาก
57. ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าในการบริหารข้อมูล สารสนเทศงานวิชาการ	3.86	0.91	มาก
รวมด้านความคุ้มค่า	3.82	0.05	มาก
รวมสภาพการบริหารงานด้านการบริหารข้อมูล สารสนเทศงานวิชาการ	3.85	0.07	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า

เมื่อพิจารณาสภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้สารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมในการปฏิบัติงานทุกหน่วยงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.98$) ลำดับรองลงไป อยู่ในธรรมาภิบาลสองด้าน คือ ด้านคุณธรรม ได้แก่ ผู้บริหารกำกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และนำมาใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหา และด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าในการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ($\bar{x} = 3.86$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นอยู่ในธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า ได้แก่ ผู้บริหารใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารข้อมูลงานวิชาการ อีกทั้งมีการพัฒนาและปรับปรุงให้ระบบมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.79$)

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้

หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร

จากแบบสอบถามมีข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร 95 นาย จากจำนวน 132 นายที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแยกเป็นปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร โดยกำหนดกรอบให้อยู่ในการบริหารงานด้านวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การบริหารงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) การวัดและประเมินผล
- 4) การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร
- 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ
- 6) การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ซึ่งได้แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 4.9-4.20

ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ความถี่ของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของ
ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ความถี่
1. ผู้บริหารและคณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร ไม่สามารถให้คำแนะนำ ในการจัดทำหลักสูตรได้เพียงพอ มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียน เตรียมทหารน้อย ทำให้การจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา และความต้องการของเหล่าทัพ	6
2. โรงเรียนยังไม่ได้ทำหลักสูตรแบบบูรณาการอย่างแท้จริง	1
3. หลักสูตรไม่สอดคล้องกับการรับนักเรียนเตรียมทหาร	3
4. ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของชุมชนและผู้ปกครอง	3
5. โรงเรียนเตรียมทหารเป็นโรงเรียนเฉพาะทาง ควรมีหลักสูตรของตนเองเพื่อเป็น เอกลักษณ์ เนื่องจากยังอิงหลักสูตรระดับสามัญ (มัธยม) มากเกินไป ทำให้เนื้อหาใน การเรียนการสอนมีมาก ขณะที่เวลาในการฝึกศึกษามีน้อยเมื่อเทียบกับหน่วยกิต จน บางครั้งทำให้เวลาเรียนไม่เพียงพอ	10
6. มีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาบ่อย ทำให้ไม่มีเป้าหมายชัดเจน	1
7. ขาดการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรที่เป็นรูปแบบงานวิจัย อีกทั้งยังไม่ชัดเจนในข้อมูล ด้านบริบทของโรงเรียนเตรียมทหารในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลักของ CIPP Model ทำให้การทำหลักสูตรยังขาดข้อมูลบางอย่าง	1
รวม	25

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหา
ในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารด้านการจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษาว่าประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนเตรียมทหารเป็นโรงเรียน
เฉพาะทาง แต่ไม่มีหลักสูตรของตนเองที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากยังอิงหลักสูตรระดับสามัญมาก
เกินไป ทำให้เนื้อหาในการเรียนการสอนมีมาก ขณะที่เวลาในการฝึกศึกษามีน้อยเมื่อเทียบกับหน่วยกิต
จนบางครั้งทำให้เวลาเรียนไม่เพียงพอ รองลงมา คือ ผู้บริหารและคณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้
เรื่องหลักสูตร ไม่สามารถให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตรได้เพียงพอ มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารน้อย ทำให้การจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ
การศึกษาและความต้องการของเหล่าทัพ

ตารางที่ 4.10 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหาร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้
ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ความถี่
1. ควรเน้นวิชาที่สอบเข้าเป็นนักเรียนเตรียมทหารโดยตรง	2
2. ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนได้พิจารณาหลักสูตรในทุกด้าน โดยจัดอบรมสัมมนา ใหญ่ให้ทุกคน เช่น คณาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียนเตรียมทหารที่มี ส่วนร่วมมาระดมสมอง เสนอความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตร รร.ตท.	6
3. โรงเรียนเตรียมทหารเป็นโรงเรียนเฉพาะทาง จึงต้องมีการพิจารณาหลักสูตร อย่างรอบคอบ เพื่อนำไปศึกษาต่อใน 4 สถาบัน คือ โรงเรียนนายร้อยพระ จุลจอมเกล้า, โรงเรียนนายเรือ, โรงเรียนนายเรืออากาศ และ โรงเรียนนายร้อย ตำรวจ เพื่อสร้างให้ นตท. มีความรักในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มากกว่าสร้างให้เป็นคนเก่ง	2
4. ควรให้หลักสูตรเป็นไปในลักษณะโรงเรียนเฉพาะทางอย่างแท้จริง เช่น ควรจัด เนื้อหาวิชาการทหารและพลศึกษาให้มากกว่าเดิม เตรียมพร้อมร่างกายและจิตใจ ในการเป็นผู้นำ ทั้งปรับให้สมดุลระหว่างการนำไปใช้ในอาชีพกับมาตรฐานทั่ว ประเทศ	10
5. ควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และควรมีผู้รับผิดชอบโดยตรงเพื่อประสิทธิภาพที่ มากขึ้น	2
6. ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาเรื่องหลักสูตรให้ผู้บริหารและบุคลากรเพิ่มเติม โดยอบรมหรือศึกษาหาความรู้ด้านหลักสูตรที่เป็นของกระทรวงศึกษาธิการใน ปัจจุบัน	5
7. ควรทำหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อจะได้ข้อเท็จจริง ในการแก้ปัญหา	1
8. ควรจัดให้มีการประเมินหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน	1
รวม	29

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้าราชการ โรงเรียนเตรียมทหาร ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหลายประเด็น โดยประเด็นที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ หลักสูตรที่เห็นว่าควรเป็นไปในลักษณะโรงเรียนเฉพาะทางอย่างแท้จริง เช่น ควรจัดเนื้อหาวิชาการทหารและพลศึกษาให้มากกว่าเดิม เตรียมพร้อมร่างกายและจิตใจในการเป็นผู้นำ ทั้งควรปรับให้สมดุลเหมาะกับการนำไปใช้ในอาชีพ และสอดคล้องกับมาตรฐานทั่วประเทศ รองลงมา คือ ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนได้พิจารณาหลักสูตรในทุกด้าน โดยจัดอบรมสัมมนาใหญ่ให้ทุกคน เช่น คณาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียนเตรียมทหารที่มีส่วนร่วมมาระดมสมอง เสนอความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตร และ ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาเรื่องหลักสูตรให้ผู้บริหารและบุคลากรเพิ่มเติม โดยอบรมหรือศึกษาหาความรู้ด้านหลักสูตรที่เป็นของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่
1. ไม่บูรณาการการเรียนการสอนให้ชัดเจนในแต่ละสาขาวิชา	1
2. กิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนปฏิทินการศึกษา เวลาเรียนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะวิชาทางคณิต-วิทย์	8
3. ครูไม่ค่อยได้รับการอบรมหลักสูตรที่ต้องการ	1
4. ผู้บริหารไม่เข้าใจระบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1
5. โสตทัศนูปกรณ์มีการชำรุด เมื่อส่งซ่อมก็แก้ไขได้ช้ามาก จึงทำให้การเรียนการสอนมีปัญหา	1
6. กิจกรรมนอกหลักสูตรมากเกินไป เมื่อเทียบกับเวลาของนักเรียน เตรียมทหาร ทำให้กระทบต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ ต้องเดินทางไปร่วมนอกสถานศึกษา	12
7. กิจกรรมของนักเรียนเตรียมทหาร มีความหลากหลายในการเรียนการสอน ไม่มีเวลาอิสระในการฝึกฝนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	1

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่
8. นักเรียนเตรียมทหารเกิดความอ่อนเพลียและเหนื่อยล้าจากการฝึก ทำให้ขาดแรงจูงใจ และแรงบันดาลใจในการเรียน	4
9. ผู้สอนดำเนินงานด้านเอกสารมากกว่าการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพ ของนักเรียนเตรียมทหาร	1
10. ขาดการจัดกิจกรรมให้บูรณาการกับท้องถิ่น ผู้บริหารไม่ค่อยสนับสนุน ให้ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและชุมชนของโรงเรียนเท่าที่ควร	1
11. ผู้บริหารไม่เข้มงวดกับเวลาที่กำหนดของการเรียนการสอนนักเรียน เตรียมทหาร ทำให้ผู้สอนขาดแรงจูงใจในการสอน	1
12. นักเรียนเตรียมทหารมีการปฏิบัติภารกิจที่ไม่ตรงกับแผนกิจกรรม เช่น เวลาเรียนวิชาพลศึกษาแต่ไปตรวจรวมการฝึก เป็นต้น	2
รวม	34

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ว่าประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ การมีกิจกรรมนอกหลักสูตรมากเกินไป เมื่อเทียบกับเวลาของนักเรียนเตรียมทหาร ทำให้กระทบต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ต้องเดินทางไปร่วมนอกสถานศึกษา รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนปฏิทินการศึกษา เวลาเรียนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะวิชาทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และนักเรียนเตรียมทหารเกิดความอ่อนเพลียและเหนื่อยล้าจากการฝึกทำให้ขาดแรงจูงใจ และแรงบันดาลใจในการเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่
1. ส่งเสริมการบูรณาการในแต่ละสาขาวิชา โดยอาจจะมีวิชาเป็น “วิชาการดำเนินชีวิต” แล้วนำเอาแต่ละวิชา (แต่ละกอง) เชื่อมโยง / บูรณาการเป็นการเรียนรู้ในวิชานี้ เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์	2
2. การจัดกิจกรรมควรเป็นไปตามที่กำหนด ลดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนและไม่จำเป็นต่อการไปเป็นทหาร ดำรงในอนาคต	8
3. สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงทุกกองวิชา	1
4. มีการกำหนดกรอบการปฏิบัติอย่างชัดเจน เช่น ครูเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนการสอน ฝ่ายบริหารไม่ควรแทรกแซง	1
5. ซ่อมแซมหรือดูแลอุปกรณ์ให้พร้อมใ้ใช้อยู่เสมอ รวดเร็ว และใช้สื่ออุปกรณ์ที่มีอยู่ให้คุ้มค่า	2
6. มีการกำหนดกิจกรรมของนักเรียนเตรียมทหารที่แน่นอน ไม่เบียดเบียนเวลากิจกรรมอื่น เพื่อจะได้ไม่กระทบต่อการเรียน	2
7. ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง สามารถสร้างสื่อการเรียนรู้อย่างดีด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทาง	5
8. ควรให้นักเรียนเตรียมทหารสอบคัดเลือกเหล่าต่อนปี 3 เพื่อสร้างความสำคัญและผลการเรียนในอนาคต	3
9. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย	1
10. ควรเพิ่มการบูรณาการกับท้องถิ่นให้มากขึ้นและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนในทุกรายวิชาที่สามารถจะทำได้ เช่น มีห้องสมุดประจำอาคารส่วนการศึกษาหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหาร เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอน	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่
11. ควรเน้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและสร้างสื่อการสอนแบบใหม่ ไม่ใช่เน้นพัฒนาเด็กเข้าชั้นและจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ	1
12. ควรจัดเวลาการฝึกซ้อมกีฬาก่อนที่จะทำการแข่งขันในประเภทกีฬานั้น ๆ ให้ชัดเจน เช่น กีฬาประเพณีโรงเรียนเตรียมทหารกับ โรงเรียนยุพราช หรือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	3
รวม	30

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายประเด็น โดยประเด็นที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมควรเป็นไปตามที่กำหนด ลดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนและไม่จำเป็นต้องการไปเป็นทหาร ตำรวจ ในอนาคต รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง สามารถสร้างสื่อการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทาง

ตารางที่ 4.13 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	ค่าความถี่
1. นักเรียนเตรียมทหารส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เน้นสอบเลื่อนชั้นเพื่อขึ้นเหล่าเท่านั้น	1
2. การวัดและการประเมินผลผู้เรียนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลทำได้ ยากในโรงเรียนเตรียมทหาร เนื่องจากได้ผลผลิตของนักเรียนเตรียมทหารที่มี มาตรฐานเดียวกัน	1

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	ความถี่
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผลบางรายวิชาไม่สม่ำเสมอ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ไม่ยุติธรรม ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	3
4. ไม่ควรลดมาตรฐานหรือคุณภาพของปัญหาสอบเพื่อช่วยเหลือ นักเรียน เตรียมทหารที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยเหลือนักเรียน เตรียมทหารพิเศษบางคน	1
5. ผู้บริหาร สมาคมผู้ปกครองและนายทหารผู้ใหญ่เข้ามาแทรกแซงการวัด และประเมินผลผู้เรียนมากเกินไป ทำให้ขาดความยุติธรรมแก่ผู้เรียนบางคน	6
6. การวัดผล เรื่อง การให้โอกาสซ่อมปรับเกรด แต่ไม่สามารถปรับตัวอักษร D เป็น C ทำให้นักเรียนเตรียมทหารที่เกรดไม่ถึง 2.00 ต้องเรียนซ้ำชั้น	1
7. นักเรียนเตรียมทหารที่ไม่ตั้งใจเรียน แต่ผู้ปกครองเข้ามาบีบบังคับในการ ให้คะแนน	1
8. เด็กมีเวลาในการอ่านหนังสือน้อย ทำให้สอบไม่ผ่าน	2
9. ผู้สอนบางท่านยังไม่เข้าใจการลงคะแนนในระบบสารสนเทศ	1
10. ผู้สอนทุกท่านไม่มีสิทธิแก้ไขคะแนนของตนเอง	1
11. นักเรียนเตรียมทหารมีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถประเมิน ได้ครบทุกรายวิชา	1
รวม	19

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารแสดงความเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารด้านการวัด และประเมินผลผู้เรียนว่าประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้บริหาร สมาคมผู้ปกครองและ นายทหารผู้ใหญ่เข้ามาแทรกแซงการวัดและประเมินผลผู้เรียนมากเกินไป ทำให้ขาดความยุติธรรมแก่ ผู้เรียนบางคน รองลงมา คือ เกณฑ์การวัดและประเมินผลบางรายวิชาไม่สม่ำเสมอ ไม่มีรูปแบบที่ ชัดเจน ไม่ยุติธรรม ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

ตารางที่ 4.14 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	ความถี่
1. ปรับปรุงระเบียบการวัดและประเมินผลให้ชัดเจนทุกรายวิชา	1
2. การวัดและประเมินผลควรทำให้เที่ยงตรง	1
3. ควรใช้มาตรฐานการวัดและประเมินผลให้เป็นแนวทางเดียวกันและพยายามพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้ผ่านเกณฑ์ทุกนาย หากไม่ผ่านเกณฑ์ต้องพ้สภาพนักเรียนเตรียมทหาร	4
4. ให้รักษามาตรฐานหรือคุณภาพของปัญหาสอบ	1
5. ผู้บริหารควรยึดมั่นในระเบียบการวัดและการประเมินผลเพื่อให้สามารถตรวจสอบและอธิบายได้	2
6. ควรแก้ไขในการปรับเกรดได้แต่ครั้งเดียว ไม่ควรมีการเรียนซ้ำชั้น โดยให้โอกาสเรียนจนถึงชั้นปีที่ 3 แล้วประเมินผลตอนจบ ดีกว่าให้ นตท. เรียนซ้ำชั้น ทำให้ขาดแรงจูงใจ เสื่อมสุขภาพจิต สิ้นเปลืองงบประมาณ	2
7. ไม่เปิดโอกาสให้สมาคมผู้ปกครองมีบทบาทมากเกินไปโดยควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ชัดเจน	2
8. จัดเวลาทบทวนหนังสือให้นักเรียนเตรียมทหารมากขึ้น	1
9. จัดอบรมผู้ที่ต้องวัดและประเมินผลในระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถใช้งานสารสนเทศได้	1
10. ผู้สอนควรมีสิทธิในการแก้ไขคะแนนในส่วนของตน	1
รวม	16

จากตาราง 4.14 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยประเด็นที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรใช้มาตรฐานการวัดและประเมินผลให้เป็นแนวทางเดียวกันและพยายามพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้ผ่านเกณฑ์ทุกนาย หากไม่ผ่านเกณฑ์ต้องพ้สภาพนักเรียนเตรียมทหาร

ตารางที่ 4.15 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร		ความถี่
1. ผู้บริหารมีเวลานิเทศและพัฒนาบุคลากรน้อย เพราะมีหลายหน้าที่	1	
2. ผู้บริหารบางท่านยังมีใจที่ไม่เป็นกลาง มีอคติ ยึดประสบการณ์และความชอบของตนเองเป็นที่ตั้ง	2	
3. ผู้บริหารไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้ และให้ความสำคัญในเรื่องนิเทศน้อย มีปัญหาการพัฒนาบุคลากร	4	
4. ขาดความร่วมมือของบุคลากรในการนิเทศ	1	
5. ผู้นิเทศบางคนยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนน้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาน้อย ไม่เข้าใจธรรมชาติของการสอนแต่ละวิชา	3	
6. ไม่มีการจัดทำนิเทศและพัฒนาบุคลากรในภาพรวม (โดยเฉพาะข้าราชการบรรจุใหม่หรือย้ายหมุนเวียน)	1	
7. ผลการนิเทศบางหัวข้ออยู่ในระดับพอใช้ในทุภาคเรียน เช่น เรื่องการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมที่มีประโยชน์ในระหว่างทำการสอน แสดงว่ายังไม่มีการพัฒนาปรับปรุง	1	
8. ขาดงบประมาณในการนิเทศ	1	
รวม	14	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรว่า ประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้บริหารไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้ และให้ความสำคัญในเรื่องนิเทศน้อย มีปัญหาการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ผู้นิเทศบางคนยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนน้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาน้อย ไม่เข้าใจธรรมชาติของการสอนแต่ละวิชา

ตารางที่ 4.16 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการบริหารงานด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร ของโรงเรียนเตรียมทหารตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร	ความถี่
1. ควรปรับปรุงการนิเทศ โดยให้ไปสังเกตการสอนทีละคนเพื่อนำหลักการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้	1
2. ผู้บริหารต้องมีจิตใจยุติธรรม สามารถแก้ปัญหา และให้คำแนะนำอย่างยุติธรรม โดยยึดหลักความถูกต้อง มีความเป็นกัลยาณมิตร	2
3. ผู้บริหารควรจัดอบรมเรื่องการนิเทศ และตั้งคณะนิเทศอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร หรือส่งครูผู้สอนเข้ารับการศึกษา อบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้การนิเทศ	2
4. ข้าราชการควรปฏิบัติตามระเบียบ กฎ วินัยของการนิเทศ	1
5. ผู้นิเทศควรเปิดกว้าง หาความรู้มากกว่านี้และควรมีความเข้าใจในเนื้อหาของผู้สอนด้วย	2
6. ควรมีการจัดทำแผนนิเทศและพัฒนาบุคลากร ปีละ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเฉพาะไปจัดทำกิจกรรมนอกสถานที่ ศึกษาดูงาน โดยจัดให้มีการละลายพฤติกรรม เลือกสรรผู้อาวุโสมีประสบการณ์มาแนะนำการนิเทศแต่ละสายงานอย่างเป็นรูปธรรม	2
7. ผู้บริหารที่เข้านิเทศการสอนต้องหาโอกาสแนะนำการสอนบ้าง เนื่องจากผู้สอนใหม่อาจด้อยประสบการณ์ ไม่สามารถโยงเนื้อหาที่เรียนให้เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรมได้ และควรติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ	3
8. ควรของบประมาณในการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่บุคลากร	3
รวม	16

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากร โดยประเด็นที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดเท่ากัน 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ผู้บริหารที่เข้านิเทศการสอนต้องหาโอกาสแนะนำการสอนบ้าง เนื่องจากผู้สอนใหม่อาจด้อยประสบการณ์ ไม่สามารถโยงเนื้อหาที่เรียนให้เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรมได้และควรติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ประเด็นที่สองคือ ควรของบประมาณในการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่บุคลากร

ตารางที่ 4.17 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหาร ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ตาม
การรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่
1. มีการทำวิจัยในชั้นเรียนทุกภาคการศึกษาแต่ยังมีการนำผลของงานวิจัยต่าง ๆ มาใช้ปรับปรุงในการเรียนการสอนน้อยมาก	7
2. ผู้บริหารไม่เข้าใจเรื่องการวิจัย ไม่สนับสนุนการทำงานวิจัยหรือการอบรม สัมมนา	2
3. บุคลากรทำงานด้านวิจัยมีน้อย	2
4. ขาดการให้ทุนอุดหนุนวิจัย	3
5. ขาดการสนับสนุนการศึกษาต่อบางสาขา เช่น ส่งเสริมทุนการศึกษาหรืออบรม เพิ่มความรู้ ตามความถนัดความสนใจ	1
6. ตรวจสอบงานวิจัยไม่จริงจัง	1
รวม	16

จากตาราง 4.17 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหา
ในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารด้านการวิจัยเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า ประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ มีการทำวิจัยในชั้นเรียนทุกภาค
การศึกษาแต่ยังมีการนำผลของงานวิจัยต่างๆ มาใช้ปรับปรุงในการเรียนการสอนน้อยมาก

ตารางที่ 4.18 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารตาม การรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่
1. ควรนำหัวข้อการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ โดยจัดให้มีเวทีแสดงผลงานวิจัยและเปิดโอกาส/จัดประชุมสัมมนาบูรณาการระหว่างหน่วย เพื่อนำเสนองานวิจัยให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2
2. ควรส่งเสริมการทำงานวิจัย ด้วยการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง และให้อิสระในการทำงานวิจัย	6
3. ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนเตรียมทหาร ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท-ปริญญาเอก ควรจัดทำกรวิจัยของโรงเรียนเตรียมทหาร และเผยแพร่ โดยจัดงานวิชาการ หรือเชิญองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ มา แลกเปลี่ยนผลงานวิจัย และนำเอาผลงานวิจัยของบุคลากรมานำเสนอเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	3
4. ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยมากขึ้น เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าอบรมและมีผลงานด้านการวิจัยมากกว่านี้ (มีทุนวิจัยสนับสนุน)	3
5. ควรส่งเสริมและให้จัดอบรมการทำงานวิจัยให้มากขึ้น	3
รวม	17

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประเด็นที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมการทำงานวิจัยด้วยการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง และให้อิสระในการทำงานวิจัย

ตารางที่ 4.19 ความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในด้านการบริหารงานด้านการบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการ ของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการบริการสารสนเทศเพื่องานวิชาการ	ความถี่
1. ระบบสารสนเทศของโรงเรียนเตรียมทหารมีปัญหาที่ไม่เอื้อต่อการใช้งาน เช่น ไม่สามารถเปิดใช้ได้ ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ระบบขัดข้องอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีคนใช้เครือข่ายจำนวนมาก	5
2. ผู้บริหารไม่นำระบบสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งที่ โรงเรียนเตรียมทหารมีระบบสารสนเทศที่หลากหลายและมีคุณภาพ แต่บุคลากรหรือผู้บริหารยังใช้ระบบสารสนเทศได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ	4
3. การบริหารสารสนเทศงานวิชาการ ขาดความต่อเนื่องในการจัดองค์ความรู้ ทั้งอาจารย์และนักเรียนไม่มีโอกาสนำเสนอผลงานวิชาการ	3
4. ขาดบุคลากรที่เข้าใจและมีแรงกระตุ้นในการทำงานในระบบสารสนเทศ เพราะบุคลากรส่วนหนึ่งไม่เข้าใจและไม่พยายามศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ	4
รวม	16

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการว่า ประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ ระบบสารสนเทศของโรงเรียนเตรียมทหารมีปัญหาที่ไม่เอื้อต่อการใช้งาน เช่น ไม่สามารถเปิดใช้ได้ ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ระบบขัดข้องอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีคนใช้เครือข่ายจำนวนมาก รองลงมาคือผู้ให้ข้อเสนอแนะเท่ากัน 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ผู้บริหารไม่นำระบบสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งที่ โรงเรียนเตรียมทหารมีระบบสารสนเทศที่หลากหลายและมีคุณภาพ แต่บุคลากรหรือผู้บริหารยังใช้ระบบสารสนเทศได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ และประเด็นที่สอง คือ ขาดบุคลากรที่เข้าใจและมีแรงกระตุ้นในการทำงานในระบบสารสนเทศ เพราะบุคลากรส่วนหนึ่งไม่เข้าใจและไม่พยายามศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.20 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในด้านการบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหารตาม การรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการ	ความถี่
1. ควรปรับปรุงระบบสารสนเทศต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและทันสมัย ใช้ได้ในทุกสถานที่ภายในโรงเรียน หรือควรจัดซื้อคอมพิวเตอร์ที่มี port HDMI ให้รองรับกับโทรทัศน์ในห้องเรียน	5
2. ควรจัดทำโครงการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูป เช่น การเรียนรู้ทางภาษา จัดทำ KM การให้ความรู้อาชีพเสริมกับบุคลากร จัดทำป้ายสารสนเทศในห้องน้ำและลิฟต์ อีพเด รทเว็บไซต์ประจำเดือน	2
3. ควรเปิดโอกาส นัดประชุม สัมมนา บูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อใช้ระบบ สารสนเทศนำเสนอผลงานวิชาการ ให้บุคลากร ครูและนักเรียนทราบและนำความรู้ ไปพัฒนาองค์กร	3
4. ผู้บริหารควรติดตามสถานการณ์และศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้น ทั้งควรจัดอบรมหรือ ส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมและสร้างขวัญกำลังใจ มีการจัดแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเกี่ยวกับการบริการสนเทศ เพื่อให้บุคลากร สามารถใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้มีประสิทธิภาพ	6
รวม	16

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการโดยประเด็นที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรติดตามสถานการณ์และศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้น ทั้งควรจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมและสร้างขวัญกำลังใจ มีการจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเกี่ยวกับการบริการสนเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ควรปรับปรุงระบบสารสนเทศต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและทันสมัย ใช้ได้ในทุกสถานที่ภายในโรงเรียน หรือควรจัดซื้อคอมพิวเตอร์ที่มี port HDMI ให้รองรับกับโทรทัศน์ในห้องเรียน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนเตรียมทหาร 3 หน่วยงานได้แก่ ข้าราชการส่วนการศึกษา จำนวน 126 นาย ข้าราชการกองวิชาพลศึกษา จำนวน 31 นาย ข้าราชการกองวิชาทหาร จำนวน 40 นาย รวม 197 นาย แบ่งเป็น นายทหารสัญญาบัตร 140 นายและนายทหารชั้นประทวน 57 นาย

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสุ่มของเคร์จซี่ และมอร์แกน (Krejcieand Morgan, อ้างถึงใน นรา สมประสงค์และนิตยา ภัสสรศิริ, 2552) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 132 นาย ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยทุกๆ หน่วยในประชากรจะมีโอกาสได้รับเลือกเท่ากันตามสัดส่วน และได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้าราชการส่วนการศึกษา	จำนวน 94 นาย
ข้าราชการกองวิชาพลศึกษา	จำนวน 23 นาย
ข้าราชการกองวิชาทหาร	จำนวน 15 นาย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารในการบริหารงานด้านวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง .60-1.00 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .89

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ทำการชี้แจงต่อผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับรายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม และขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ออกาสนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากข้าราชการใน ส่วนการศึกษา กองวิชาพลศึกษา และกองวิชาทหาร พร้อมทั้งนัดหมาย กำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาครบ 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปรผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารซึ่ง เป็นข้อมูลปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอข้อมูลในลักษณะของการบรรยาย

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า

1.3.1 ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านในระดับมาก โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับมากกว่าด้านอื่น รองลงไปคือด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ โดยผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมมากกว่าหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าในการบริหารงานวิชาการทุกด้าน ยกเว้นงานด้านการวัดและประเมินผลที่ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสมากกว่าหลักธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่า และด้านคุณธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม มากกว่าด้านความโปร่งใสและความคุ้มค่าในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะการมีवासุภาพ อดทนอดกลั้น ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีความเห็นขัดแย้งกันในการจัดทำหลักสูตร และการดูแลเอาใจใส่ พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสในการนิเทศและพัฒนาบุคลากร ให้ความสำคัญกับการนิเทศ มีการกำหนดนโยบายและแผนงานการนิเทศ

ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม มากกว่าด้านความคุ้มค่าและด้านความโปร่งใสในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้สารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมในการปฏิบัติงานทุกหน่วยงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และ ส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานเห็นความสำคัญของงานวิจัย ทำงานวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสมากกว่าด้านความคุ้มค่าและด้านคุณธรรมในการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะการที่ผู้บริหารกำหนดให้มีการประชุมคณะทำงาน และรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมของทุกหน่วยงานทุกภาคเรียน

1.3.2 ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าของผู้บริหาร ดังนี้

1) ปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร พบว่า มีกิจกรรมนอกหลักสูตรมากจนกระทบต่อการเรียนการสอน ขาดเอกลักษณ์ในการทำหลักสูตรโรงเรียนเฉพาะทาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผน และขาดการนำผลวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ คือ ควรปรับหลักสูตรให้มีเอกลักษณ์ของโรงเรียนเฉพาะทาง ลดกิจกรรมนอกหลักสูตร ส่งเสริมการทำวิจัย ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้และจัดอบรมบุคลากรเพิ่มเติม และให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

2. อภิปรายผล

การบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการงานวิชาการโรงเรียนเตรียมทหาร มีข้อควรอภิปราย ดังนี้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านในระดับมาก โดยด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลมากกว่าด้านอื่น และผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมมากกว่าด้านความโปร่งใสและความคุ้มค่า ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น อาจเนื่องมาจากในระบบโรงเรียนเตรียมทหารมีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนว่าผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติต่อกันอย่างมีวินัย ผู้บริหารจะต้องอดทนอดกลั้น ไม่แสดงออกด้วยกิริยาที่ไม่เหมาะสม ทั้งยังต้องมีวิവാจาและวาทศิลป์ในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแนวปฏิบัตินี้ทั้งผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติตามตั้งแต่เมื่อเข้าศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร ดังที่ พันเอก ดร. ธีรพันธ์ นันทขว้าง (2552) กล่าวว่า “การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อสร้างเสริมแนวความคิดในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม โดยนำแนวความคิดและการปลูกฝังเรื่องของระบบเกียรติศักดิ์ที่ใช้สำหรับนักเรียนทหาร (นักเรียนนายร้อย) มาใช้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย น่าจะเป็นส่วนที่ช่วยให้กำลังพลมีคุณธรรม/จริยธรรมมากยิ่งขึ้น” ดังนั้น เมื่อนักเรียนเตรียมทหารสำเร็จการศึกษาและได้เข้ารับราชการเป็นนายทหารมีความก้าวหน้าในชีวิตราชการตามลำดับ จนกระทั่งได้เป็นผู้บริหาร ความมีคุณธรรมที่ประพฤติปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นความเคยชิน จึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมมากกว่าด้านความโปร่งใสและความคุ้มค่าในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแนวปฏิบัตินี้ยังสอดคล้องกับหลักธรรมของพระพุทธมกุฎาภรณ์ (ป.อ.อ.ปยุตโต, 2540) ที่กล่าวว่า “บุคคลที่จะเป็นผู้นำนั้นจะต้องพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตด้วยความรู้สึกนึกคิด มีจิตใจที่เป็นธรรม และมีสติปัญญา มีความรับผิดชอบสูง ทั้งต่อตนเอง ต่อสังคมส่วนรวม ตลอดจนประเทศชาติ ผู้นำจะต้องมีจิตสำนึกที่ดีในทุก ด้านเหนือกว่าบุคคลทั่วไป เพื่อพร้อมที่จะพัฒนาสังคมนั้นๆ ให้เกิดความเจริญงอกงาม อยู่ดีกินดี มีสันติสุข และประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น” ทั้งนี้ การที่ผลการวิจัยนี้พบว่าผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการในระดับมากนั้น มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยหลายชิ้น อาทิ งานวิจัยของ

สมปอง เสี่ยงดอนไพร (2555) ปรีชา กระจ่างโพธิ์ (2550) นิคม สมจิตร (2548) วุฒิชัย พงษ์ ตลอดพงษ์ (2548) ธวัช ตัสโต (2546) และนิภาพร รุ่งโรจน์สาคร (2546, น. 69-70)

อย่างไรก็ดี ในด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร หลักธรรมาภิบาลที่ผู้บริหารใช้น้อยกว่าหลักด้านอื่น คือ ความคุ้มค่าในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะข้อที่ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรมีค่าน้อยกว่าอื่นๆ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีการบริหารแบบทหาร ซึ่งมีระบบในการสั่งการและบังคับบัญชาตามสายงานที่ชัดเจน โดยมีผู้รับและถ่ายทอดคำสั่งหรือคำแนะนำตามระบบอยู่แล้ว รวมทั้งผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยตนเอง แต่จะรับทราบข้อมูลจากการรายงานเป็นเอกสารหรือการเผชิญหน้า จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศเท่าที่ควร ซึ่งแนวปฏิบัตินี้ไม่สอดคล้องกับที่ อานันท์ ปันยารชุน (2542, น. 31-42) แสดงทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าว่า “การบริหารยุคใหม่ต้องคำนึงถึงรายรับและต้นทุน (Cost effectiveness) และความคุ้มค่าของโครงการ โดยการเลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน” และไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารในการบริหารสมัยใหม่ที่ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ดังที่ ดันแคน (Duncan, 1983, น. 29-A อ้างถึงใน บุญจันทร์ ประเสริฐสังข์, 2544, น. 36) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในเมืองเบอร์มิวด้า พบว่า ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นและผู้บริหารควรได้รับการอบรมเพิ่มเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนให้มากขึ้น แต่ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ สมปอง เสี่ยงดอนไพร (2555) วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการที่พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่าในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาน้อยกว่าด้านอื่นๆ นั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความเป็นนายทหารมีอาชีพมากกว่าการเป็นนักวิจัยและนักบริหารการศึกษามีอาชีพ จึงขาดความเข้าใจและความถนัดในการวิจัย ตลอดจนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งยืนยันได้จากผลการวิจัยนี้ที่บ่งชี้ว่าแม้ผู้บริหารจะส่งเสริมสนับสนุนการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการ แต่ผู้บริหารก็อุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมทั้งของบุคลากรและสถาบันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงการปรับปรุงกลไกในการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ในระดับที่น้อยกว่า

ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งในการปฏิบัติ จึงทำให้การบริหารงานวิชาการในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ มีดังต่อไปนี้

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพ สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเตรียมทหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1.2 ผู้บริหารและคณาจารย์โรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การนิเทศและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการบริหารสถานศึกษาในการใช้คุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า ในงานด้านอื่นๆ ทางทหาร เช่น ด้านงบประมาณ ด้านการปกครอง ด้านการสนับสนุนการรบ เป็นต้น

3.1.4 ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทหารหรือโรงเรียนทหารอื่นๆ ที่สามารถนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ร่วมในการบริหารเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น ทำให้กองทัพมีความทันสมัย มีสถานภาพที่สง่างาม มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ในการศึกษาในโอกาสต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ

3.2.1 การศึกษาด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะเสริมข้อมูลเชิงกว้างจากงานวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.2 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนทหารประเภทอื่นในประเทศไทย เช่น โรงเรียนนายสิบแผนที่ โรงเรียนนายสิบตำรวจ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ฯลฯ เพื่อเป็นสร้างความเชื่อถือการยอมรับของประชาชนว่า กองทัพบก นอกจากจะเป็นรั้วที่แข็งแรงของชาติแล้วยังสามารถบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ให้แก่สังคมได้

3.2.3 การศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของบุคลากรในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน การบริหารโรงเรียนทหารกับหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างทหารกับพลเรือน ในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนทหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา โชติพัฒน์. (2542). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเสนาณรงค์ กรมแพทย์ทหารบก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ก.พ.ล. กรมวิชาการ. (2542). *ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). *ศัพท์บัญญัติทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบ*. กรุงเทพฯ: ดี เอ็มเพอร์เรอร์ พี กู๊ป.
- _____. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546). *เอกสารประกอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). *การนิเทศในสถานศึกษา*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและการบริหารองค์การทางการศึกษา*. หน่วยที่ 8. (หน้า 1-68). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกษม วัฒนชัย. (2543). *สถาบันที่เข้มแข็งมั่นคง. วารสารมจร วิชาการ 4, 3-4.*
- คณะกรรมการการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา. (2542). *การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จิราภรณ์ วุฒิกักดี. (2542). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา-การปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541). *พระราชรัฐกับการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายศึกษา.

- ชูติมา กองแก้ว. (2553). *คุณลักษณะของครูที่ดีตามการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2553). *แผนกิจกรรมการศึกษา ชุติวิชา 23705 สัมมนาการบริหารการศึกษา*. หน้า 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดำรง จินดารัตน์. (2524). *ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนเตรียมทหาร กับคุณลักษณะที่ต้องการของตำรวจและทหาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เด่นพงษ์ พลละคร. (2532). การพัฒนาผู้บังคับบัญชา. *วารสารเพิ่มผลผลิต*. 28, 20-25.
- ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. (2544). การนิเทศงานการศึกษานอกระบบ. ใน *การจัดการการศึกษานอกระบบ เล่มที่ 2*. หน่วยที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2544). ระบบการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบ*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2536). ทฤษฎีระบบ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา เล่ม 1*. หน่วยที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2538). คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 6. (หน้า 219-220). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทัศนีย์ วงศ์เย็น. (2547). การบริหารงานวิชาการ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา*. หน่วยที่ 4. (หน้า 131-178). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธวัช ตัสโต. (2546). *ศึกษาความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ธีรนนท์ นันทขว้าง. (2552). *ธรรมาภิบาลในกิจการความมั่นคง-ภาวะเมื่อพลเรือนจะมากุมทหาร*. สืบค้นจาก <http://www.siamintelligence.com/security-sector-governance-4/>.
- ธีระยุทธ บุญมี. (2541). *ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กู่หายนะประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- นรา สมประสงค์ และโกศล มีคุณ. (2556) ทฤษฎีการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้*. หน่วยที่ 3. (หน้า 1-39). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นรา สมประสงค์ และนิตยา ภัสสรศิริ. (2552). การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางการบริหาร การศึกษา. ใน *วิทยานิพนธ์* 2. หน่วยที่ 5. (หน้า 16). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นรา สมประสงค์. (2538). การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์*. หน่วยที่ 5. (หน้า 1-108). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิคม สมจิตร. (2548). *การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี เขต 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นิภาพร รุ่งโรจน์สาคร. (2546). *พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ที่ดี ของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นิสวันต์ พิษณุดำรง. (2546). *ธรรมาภิบาลในสังคมไทย กลไกเสริมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 40(4), 22-23.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2546). *ธรรมาภิบาลในสังคมไทย กลไกเสริมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสาร เศรษฐกิจและสังคม*, 40(4), 4-8.
- บุญจันทร์ ประเสริฐสังข์. (2544). *พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี. (2544). *รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ และ สฤณีพิงษ์ ลิ้มปิษุทธิ์. (2553). *การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. ใน ประมวลสาระชุดวิชาสารสนเทศและการวิจัยการบริหาร การศึกษา*. หน่วยที่ 5. (หน้า 1-67). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพัฒน์ โพธิ์วรรณ. (2544). *หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ส่งเสริมการปฏิรูป การศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.

- ประยูร ศรีประสานน์. (2553). สารสนเทศ การวิจัยกับการบริหารการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดสารสนเทศและการวิจัยการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 1. (หน้า 1-45). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเวศ วะสี. (2541). *การปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญาทางสมองจากความหยวนะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2542). *ยุทธศาสตร์ชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน.
- _____. (ม.ป.ป.). *ระเบียบวาระแห่งชาติ ในนานาทัศนะว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. หน้า 1-11. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- ปรีชา กระจำนโพธิ์. (2550). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, พระนครศรีอยุธยา.
- ปรีชา ช่างขวัญอิน. (2542). *ธรรมรัฐ-ธรรมราชา*. กรุงเทพฯ: โครงการศึกษาคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พรชัย ภาพันท์. (2546). เมื่อจริยธรรมเด็กหายไป ครูไทยต้องกอบกู้. *วารสารวิชาการ*, 21.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2537). *อุดมธรรมนำจิตสำนึกของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2539). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- _____. (2540). *ธรรมนุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- _____. (2542). *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: สยาม.
- _____. (2543). เจตโกศลหรือปรีชาเชิงอารมณ์ (Emotional Intelligence). *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 4, 34-48.
- _____. (2546). *การศึกษาเริ่มต้น เมื่อคน กิน อยู่ ดู ฟัง เป็น*. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระมหาสมบัด บุญทะลา. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พระเมธีธรรมากรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2539). *คุณธรรมสำหรับนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยรูปแบบของระบบการบริหารจัดการศึกษา
แบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุท วรรณธรร. (2544). คำสัมภาษณ์เรื่องธรรมรัฐในการบริหารองค์กร. *วารสารนักบริหาร*, 21,
7-11.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช
2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 ตอน 63 ข.
- รัชนา ศานติยานนท์ และคณะ. (2544). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องรูปแบบใหม่ของการบริหาร
จัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2556 ก). ทฤษฎีและการพัฒนาหลักสูตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบ
การจัดการเรียนรู้*. หน่วยที่ 5. (หน้า 1-75). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
_____. (2556 ข). การประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 14. (หน้า 1-79). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนภรณ์ มูรี. (2550). *สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนหลักสูตรสองภาษา โรงเรียนใน
เครือข่ายสาสน์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2534). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
_____. (2540). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
_____. (2546). *โรงเรียนนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
สงขลา: นำศิลป์โฆษา.
- โรงเรียนเตรียมทหาร. (2540). *การสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและดูแลนักเรียนเตรียม*.
กรุงเทพฯ: โรงเรียนเตรียมทหาร.
_____. (2545). *การปกครองบังคับบัญชาและความเป็นผู้นำ*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.
_____. (2546). *ครูทหาร*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.
_____. (2546). *หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.
_____. (2547). *คู่มือนักเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2548*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.

- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2556). การประเมินผลการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้*. หน่วยที่ 10. (หน้า 1-62). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์. (2548). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2545). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ*. โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอนคณะศึกษาศาสตร์ นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2555). *การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย*. หน่วยที่ 13. (หน้า 1-72). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2528). *ความสำคัญของบุคลากร*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานบุคคล*. หน่วยที่ 1. (หน้า 7). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วีระ ไชยธรรม. (2542). *เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)*. นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2542). *ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2545). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย* กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- สมเกียรติ พ่วงรอด. (2551). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. เอกสารเผยแพร่ 1-3. ม.ป.พ.
- สมปอง เส็งดอนไพร. (2555). *การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมาน รังสีโยกฤษฎ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์. (2544). *หลักการบริหารเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สัมหวาน.

- สมาน ริงส์โยกฤษณ์. (2543). *การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สฤกษ์ดีพงษ์ ลิ้มปิยะเชื้อย. (2556). ผู้นำกับระบบสารสนเทศในสถานศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพสำหรับผู้นำทางการศึกษา*. หน่วยที่ 10. (หน้า 1-48). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร. (2550). *คู่มือครู-อาจารย์ โรงเรียนเตรียมทหาร*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.
- สาริณี ไกรสังเกต. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *แนวทางการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี* ใน เอกสารประกอบการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, 20 ธันวาคม 2543. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กพ.
- _____. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กพ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552 ก). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ม.ป.ท. (อัดสำเนา)
- สุจิต นิมิตกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี* ใน การปกครองที่ดี (Good Governance). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุทธีวรรณ ดันดิรจนาวงศ์. (2556). *การบริหารจัดการหลักสูตร*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้*. หน่วยที่ 6. (หน้า 1-66). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สุวรรณ ทองคำ. (2545). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2542) *เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1-4.*
กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- อัจฉรา โยมสินธุ์. (2544). บรรษัทภิบาลกลยุทธ์ธุรกิจแบบยั่งยืน. *วารสารนักบริหาร*, 21, 33-38.
- อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2009). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา (1). สืบค้นจาก
<http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>.
- อัญชลี อินทร์เรือง. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับ
คุณภาพนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษานครนายก* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.
- อัญพัชร์ ปิยะวิจิตศักดิ์. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
เตรียมทหาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ศรีพระทุม, กรุงเทพฯ.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542). *มุมมองนายอานันท์*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- _____. (2546). สร้างจิตสำนึก : หัวใจของการบริหารจัดการที่ดี. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*,
40(4), 9-14.
- _____. (ม.ป.ป.). ธรรมรัฐ : Good Governance. ใน *นานาทัศนะว่าด้วยการบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี*. หน้า 13-18. สำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
เผยแพร่โดย สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- _____. (ม.ป.ป.). ธรรมาภิบาลในการบริหารมหาวิทยาลัย ใน *นานาทัศนะว่าด้วยการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. หน้า 31-42. สำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการ
พลเรือน เผยแพร่โดย สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- Chester, Nolte M. (1966). *An Introduction, to school Administration*. Selected
Readings.

- Duncan, Hendrickson. (1983). The Principalship in The Bermuda Public High School System. *Dissertation Abstracts Internation*, 44(1), 29 อ้างถึงในบุญจันทร์ ประเสริฐสังข์. (2544). *พฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Magnuson, Walter C. (1974). The Characteristics of Successful School Business Magnagements. *Dissertation Abstracts International*, 32, 79-91.
- Roesner, Calvin Arthur. (1985). *Differential Perceptions of Secondary School Principals Leardership Behavior*. (CD-ROM) EDD., Education Administration, Northern Illinois University. Abstract available: Proquest File: Dissertation Abstracts. Ondisc, 1986-1987.
- Smith, Edward W. and others. (1961). *The Educator's Eneqelopedia*. New Jersey: Presentice Halt.
- Taff, Barry Charles. (1998). Teacher Perceptiona of Principal Role Behaviors of school Effectiveness (Ledership, Rural Education). *Dissertation Abstaracts Internation*, 58(07), 2486-A, 29 อ้างถึงใน บุญจันทร์ ประเสริฐสังข์. (2544). *พฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน พระมหาสุทธีวิทย์ สุชีโว
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ร.ท.หญิง กิตติกร สุขทวี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษาศา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การ
บริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของผู้บริหาร
การศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมา
ด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้
ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ร.ท.หญิง กิตติกร สุขทวี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษาศา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การ
บริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของ
ผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่
แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาศาสตร์ ได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้
ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอบอกมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นาวาโท จักรินทร์ ผิวเหลือง
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ร.ท.หญิง กิตติกร สุขทวี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษาศา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่าของ
ผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่
แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาศาสตร์ ได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้
ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอบอกมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ	พระมหาสุทธีวิทย์ ฉายา สุชีโว นามสกุล วัลย์รัต
วุฒิการศึกษา	เปรียญธรรม 9 ประโยค, กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
ประสบการณ์	อาจารย์สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา และวิทยาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่ง	อาจารย์พิเศษ
2. ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์
วุฒิการศึกษา	อ.บ. (ประวัติศาสตร์), ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา), ค.ด. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์	อาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำแหน่ง	อาจารย์
3. ชื่อ	นาวาโท จักรินทร์ ผิวเหลือง
วุฒิการศึกษา	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศษ.บ. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
หลักสูตรชั้นนายเรือ พรรคนาวิกโยธิน
หลักสูตรชั้นนายนาวา พรรคนาวิกโยธิน
หลักสูตรขนส่งทางอากาศ พรรคนาวิกโยธิน
หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ รุ่นที่ 70
ประสบการณ์	อาจารย์, ฝ่ายอำนวยการ ประสานงานด้านส่งกำลังบำรุง โรงเรียนเตรียมทหาร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กองบัญชาการกองทัพไทย
ตำแหน่ง	หัวหน้ากองส่งกำลังบำรุง กองบัญชาการ โรงเรียนเตรียมทหาร

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม
ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่าของผู้บริหารการศึกษา
ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 60 ข้อ
 - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 6 ข้อ
 2. ข้อมูลที่ท่านตอบ ผู้วิจัยจะสงวนไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- ผู้วิจัยขอขอบพระคุณข้าราชการทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกตอนและทุกข้อด้วยความอดทนและตั้งใจยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ร.อ.หญิง (กิตติกร สุขทวี)

นักศึกษาศรีวิภาวดี แขนงวิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านแบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว
กาเครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. หน่วยงานของท่าน

- () ส่วนการศึกษา () กองวิชาพลศึกษา
() กองวิชาทหาร

2. ตำแหน่งงาน

- () อาจารย์ () อาจารย์ช่วย
() เจ้าหน้าที่ () พนักงานราชการ

3. ชั้นยศ

- () พันตรี-พันเอกหรือเทียบเท่า
() ร้อยตรี-ร้อยเอกหรือเทียบเท่า
() สิบตรี-จ่าสิบเอกหรือเทียบเท่า

4. วุฒิการศึกษา

- () ปริญญาเอก
() ปริญญาโท
() ปริญญาตรี
() ต่ำกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการทำงานที่โรงเรียนเตรียมทหาร

- () มากกว่า 20 ปี
() 11-20 ปี
() 5-10 ปี
() ไม่เกิน 5 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้าน
คุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้
ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหารตามหลัก
ธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า ตามการรับรู้ของท่าน
โดยกาเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ผู้บริหารปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและจรรยาบรรณ วิชาชีพ	\checkmark				

คำอธิบาย

เมื่อท่านกาเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องมากที่สุด แสดงว่า ท่านเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเตรียม
ทหารปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารปฏิบัติตามหลักศาสนาและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
2	ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ข้าราชการในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร					
3	ผู้บริหารให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารตามความเหมาะสม					
4	ผู้บริหารมีวาจาสุภาพ มีความอดทนอดกลั้น ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร					
5	ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ					
6	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการประเมิน ทบทวน เนื้อหาและปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารอย่างถูกต้องตามหลักการจัดทำหลักสูตร					
7	ผู้บริหารประชาสัมพันธ์นโยบาย เป้าหมาย ทิศทาง และกระบวนการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก					
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายในและภายนอก ตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร					
9	ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่างข้าราชการที่มีหน้าที่จัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร					
10	ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ผู้บริหารมีนโยบายในการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลืองอย่างคุ้มค่าเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ					
12	ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาบุคลากรโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ที่โรงเรียนเตรียมทหารจะได้รับ					
13	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อความรวดเร็วและประหยัดทรัพยากรในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร					
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
14	ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
15	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในโรงเรียนเตรียมทหารจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย					
16	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน					
17	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและความจำเป็น					
18	ผู้บริหารพิจารณาสั่งการหรือมอบหมายงานตามความถนัดและความสามารถของบุคคลอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร					
19	ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ					
20	ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างข้าราชการที่ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
21	ผู้บริหารเผยแพร่รายงานผลการจัดการเรียนการสอนต่อหน่วยชั้นตรงในโรงเรียนเตรียมทหาร					
22	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบและผู้ประเมินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบและประเมินกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน					
23	ผู้บริหารให้ข้าราชการในหน่วยงาน สํารวจ พัฒนาและจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้ข้าราชการในหน่วยงานใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนเตรียมทหารร่วมกันอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
25	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีเนื้อหาที่เน้นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน					
26	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม					
27	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเตรียมทหาร					
3. การวัดและการประเมินผล						
28	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
29	ผู้บริหารเอื้อเฟื้อและให้คำปรึกษาแก่ข้าราชการในการวัดและประเมินผลตามความเหมาะสมและความจำเป็น					
30	ผู้บริหารวางตนอย่างยุติธรรมและไม่ก้าวก่ายในการวัดและประเมินผลผู้เรียน					
31	ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ					
32	ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างข้าราชการ นักเรียน และผู้ปกครองในการวัดและประเมินผล					
33	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ข้าราชการในหน่วยงานมีส่วนร่วมสร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
34	ผู้บริหารกำหนดให้มีการประชุมคณะทำงานและรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมของทุกหน่วยงานทุกภาคเรียน					
35	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัดประเมินผล เก็บบันทึกและรายงานผล					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36	ผู้บริหารนำผลการประเมินมาใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน					
4. การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร						
37	ผู้บริหารดูแล เอาใจใส่ พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร					
38	ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานไปประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้น/ตำแหน่งของบุคลากรด้วยความยุติธรรม					
39	ผู้บริหารให้คำแนะนำในการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนด้วยความเป็นกันเอง เสมอต้นเสมอปลายด้วยไมตรีจิต					
40	ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ					
41	ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยกำหนดเป็นนโยบายและมีแผนงานการนิเทศ					
42	ผู้บริหารมีส่วนเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคณะนิเทศกับข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร					
43	ผู้บริหารมีการประเมินผลและแจ้งผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในหน่วยงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบอย่างสม่ำเสมอเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา					
44	ผู้บริหารมีการประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาในการบริหารงานของตนเอง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการบริหารงานเกี่ยวกับการนิเทศและพัฒนา					
45	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากร					
46	ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศและพัฒนาเพื่อให้ข้าราชการได้รับการนิเทศและพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคเรียน					
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
47	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานได้พัฒนาวิชาชีพ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทำงานวิจัยและใช้ผลการวิจัยมาพัฒนาบุคลากร					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
48	ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ					
49	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานเห็นความสำคัญของงานวิจัย ทำงานวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ					
50	ผู้บริหารมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมทั้งของบุคลากรและสถาบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิชาการและวิชาชีพ					
51	ผู้บริหารปรับปรุงกลไกในการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยงานวิชาการโดยปราศจากอคติ					
52	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการพัฒนางานวิชาการ					
53	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาปรับปรุงการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพ					
6. การบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ						
54	ผู้บริหารกำกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องทันสมัย และนำมาใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหา					
55	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้สารสนเทศที่ถูกต้อง เหมาะสมในการปฏิบัติงานทุกหน่วยงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน					
56	ผู้บริหารอุทิศตนและเป็นผู้ทำให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญ เห็นคุณค่าของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษารวมถึงส่งเสริม ประสานความร่วมมือในการวิเคราะห์ วิจัยกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่นอย่างสม่ำเสมอ					
57	ผู้บริหารพร้อมที่จะเปิดเผยสารสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานวิชาการของหน่วยงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและตรวจสอบได้					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใสและด้านความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
58	ผู้บริหารใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารข้อมูลงานวิชาการ อีกทั้งมีการพัฒนาและปรับปรุงให้ระบบมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ					
59	ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าในการบริหารข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหาร
 การศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความคุ้มค่า ของผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้
 ของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร หรือแนวทางที่คิดว่าจะนำไปสู่ธรรมาภิบาลการศึกษา
 ในงานวิชาการแต่ละด้าน

1. การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3. การวัดและการประเมินผลผู้เรียนของโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

4. การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

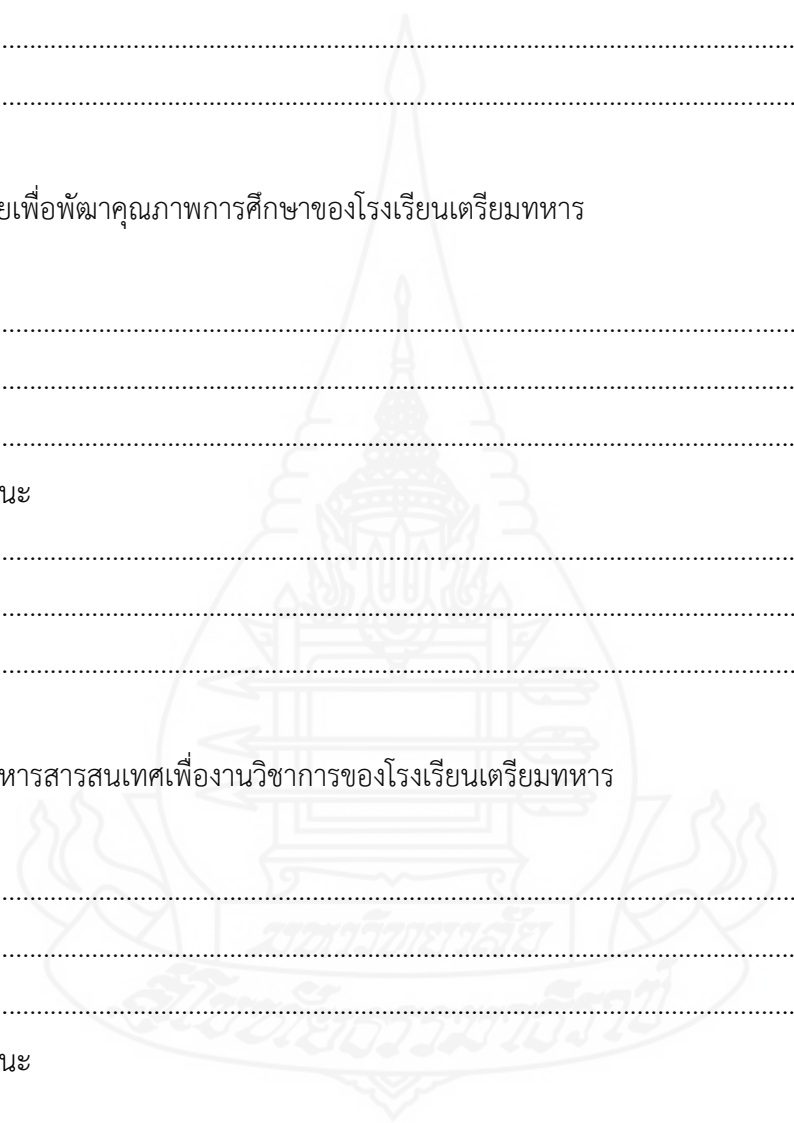
6. การบริหารสารสนเทศเพื่องานวิชาการของโรงเรียนเตรียมทหาร

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ภาคผนวก ง
ค่าคุณภาพของเครื่องมืองานวิจัย

ตารางที่ 1 ง. แสดงค่าความตรงของเนื้อหา

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	+1	0	+1	0.66
2	+1	0	+1	0.66
3	+1	+1	+1	1.00
4	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	+1	1.00
6	0	+1	+1	0.66
7	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	+1	1.00
9	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	+1	1.00
13	+1	+1	+1	1.00
14	+1	0	+1	0.66
15	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	1.00
21	+1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 1 ง. (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
23	+1	+1	+1	1.00
24	+1	+1	+1	1.00
25	+1	+1	+1	1.00
26	+1	+1	+1	1.00
27	+1	+1	+1	1.00
28	+1	+1	+1	1.00
29	+1	+1	+1	1.00
30	+1	+1	+1	1.00
31	+1	+1	+1	1.00
32	+1	+1	+1	1.00
33	+1	+1	+1	1.00
34	+1	+1	+1	1.00
35	+1	+1	+1	1.00
36	+1	+1	+1	1.00
37	+1	+1	+1	1.00
38	+1	+1	0	0.66
39	+1	+1	+1	1.00
40	+1	+1	+1	1.00
41	+1	+1	+1	1.00
42	+1	+1	+1	1.00
43	+1	+1	+1	1.00
44	+1	0	+1	0.66

ตารางที่ 1 ง. (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
45	+1	+1	+1	1.00
46	+1	+1	+1	1.00
47	+1	+1	+1	1.00
48	+1	+1	+1	1.00
49	+1	+1	+1	1.00
50	+1	0	+1	0.66
51	+1	+1	+1	1.00
52	+1	0	+1	0.66
53	+1	+1	0	0.66
54	+1	0	+1	0.66
55	+1	0	+1	0.66
56	+1	+1	0	0.66
57	+1	+1	+1	1.00
58	+1	+1	+1	1.00
59	+1	+1	+1	1.00

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	เรืออากาศเอกหญิง กิตติกร สุขทวี
วัน เดือน ปีเกิด	30 กรกฎาคม 2525
สถานที่เกิด	เขตสาทร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	กองวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย
ตำแหน่ง	รักษาราชการ อาจารย์ช่วย กองวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร (รรก.อจช.กภท.สทศ.รร.ตท)

